

Mahjas Weefis

Nr. 5.

Rīgā, 3. februārī 1910. g.

55. gada gabjums.

550 Sem grehku pluhdu karoga.

Wilhelma Bölfches.

Kahda senā teika stān... Ddisejs buhwejis sew plostu. Mīhtais dabas gars, uhdens meita, kas wīnu tik labprāht buhtu paturejuse pee sewis paradīfē, ir pate tomehr wīnam dewūse rokā eerozi, kaluse zirwi no ahrdetas dšels, lai tas buhwetu. Septinpadšmit deenas wīnsch brauz pa milsu uhdeneem, azis ne drufjin naw peemeeguschās, mahkfligi stuhredams. Deenu un nakti wīna skateens raugas uf leelām wadoschām swaigsnem, plejadem (feetinu), lauwu, lahzi. Maigs wehjinšch dwešch no swehtlaimigo falas. Un uf kuga ir diwas somas melngana wihna. Aina nemitofschu burwibu: weentulis zilweks brauz milsigajā juhrā sem swaigsnem mahkfligi stuhredams. Bet astonpadšmitā deenā tomehr noteek klisma. Tad wezais juhras deews Poseidons, kursch Ddisejam bija naidneeks, eerauga sposcho punktīnu silumā. Un wīnsch fazet wehtru un wīlaus, ka plostā drupas teek aīdsihtas projam, kā rudent sakaltuschī dadschu kamolt seemeta wehja. Waj tas naw muhschigais tehnikis zilweks, ko Homers sche sīhmejis preeksch wīseem laikeem? Netizami pahdrofchs wihrelis, kursch arween ar masleet laimes wehja un trim swaigsnem brauz pa wīseem pirmatnes uhdeneem, mahkfligi stuhredams? Schimbrihscham tas sawu plostu pat stuhre augstu swabadā gaisā. Gluschi pahrspeht wīnu nekas nepahrspehj. Bet schad un tad peenahl wīnam ari sawa astonpadšmitā deena, tur zeribas un nodomi teek aīstrentas tikpat kā dadschu galwīnas. Kad deewe Kalipse Ddiseju brihdina par to, zif dauds kas tam wehl uf plostā war notikt, wīnsch domā, wīnam notizis jau tikdauds, kas ari tad wehl war nahkt klabt. Bet kad mahloni kraujas, schi „zehlā dwehsele“ reift tomehr issamist: Ko wīnsch gan wehl peedshwofshot!

Ari mums schimbrihscham atkal muhsu astonpadšmitā deena. Ar Martīniku ta eesahlas: trihsdesmit tuhstosch zilweku fadega wulfana uguns leesmās. Tad sawā sinā

fīstematiska semes trihtschu trakofschana pret muhsu kulturas zentroom — lihds Mesnai. Un schi nu wispahrejā gara stahwofli wehl ihsti neīsdibinamā seema. Peepefchs sneega putenis tikpat kā lawina, tā ka falasitee markefchu meefchi īstatijsas tikpat kā pehz apschaudīschanas ar leelgabaleem. Tad fīltums, arween un atkal nedabigs fīltums. Un wehtra, arween un atkal wehtra. Tad, tur atkal jau kā īsmehginadamās seme trihz. Wezi wulfani lauschas uf ahru. Melaines gabijumi kalnraktuwēs noteek arween beeschaf, un teem arween saws elementars kopsafars. Muhsu laika sinas jau ilgaku laiku ir negaija sinas. Un nu wehl upeš sahł dumpotees. Pahz wezo Luteziju (Parisi) nahł grehtu pluhdi! Naw wairs tas laiks, kad pee leeleem uhdeneem domā par moralīsteem grehkeem. Mehš sinam, ka schini pahrspluhduschā pilsehtā tuhstoscheem nabaga behrnu falsit un zeesch badu. Un kad netihree wīlai pahris baigās stundās klaweja pret Luwras seenam, mehš sinajām, ka tur Wenus no Mīlo, kura stahw augstu pār wīseem zilwezes maldeem un kluhdam. Bet kas tad noteek?

Kopsch Ddiseja laikeem mums tagad leelakas praftbas un jr taifni reebiga situazija, kad pee Parises wajadseja fazit: tā sakot mehš sehdejām atkal uf truhzīgā Kalīpēs plostā un laufsijām rotas, lai uhdens masleet křistu un tiftu zaur to glahbta Luwras seena. Schahdā azu mirkli tas muhsu paschapsinai buhtu ihstais apmeerinaschanas lihdsellis, ja wainu par to pateescham waretum ufgruhst tām trim kometam, kas patlaban atronas pee debestm. Semes wīrsotne ir tatschu wairaf waj masaf muhsu „mahju loys“, kuram wīsmas muhs ar sawu wiswezako niki, uhdens breefmam wairs newajadsetu nopeetni trauzet. Bet ja pate seme wīsa kluhst sem swescha eespaīda, tad protams! Leetai tikai weena kluhda: ta nesaftan; ar

to eet tikpat kà ar dascheem wezakeem laischanàs aparateem, kureem lihds schim peemita ta weena masa konstrukzijas kluhda, ka tee nelaidàs, kaut gan zitadi bija wijs pilnigi isschirtis.

Te ir tikai diwi redses stahwoffi. Waj nu es weenlahrt isslubdinu kà teesibu, ka ikreis diwas dabas parahdibas, ja tàs noteek weenà laikà, atronas zehlonistà fakarà. Tad jau war buht, ka schaufmigajam wulkanu iswehrdumam us Martinikas salas bijuschas felas tàs, ka Schulza tgs is Berlina Monte Karlo winejis tuhstosch franku. Ja peenemam schahdu eespehjamibu, tad fiskaaliski buhtu eespehjamis ari, ka Senas uspluhdums atrifinams no Johanesburgas kometas. Waj ari mehš kaujamees pamahzit no modernàs astronomijas, kura tomehr kahdu gabalinu tikuse tablat nekà Odisejs, ka naw ne wispahydroshakàs sinatniskas hipoteses, pehz kuras tik tablu stahwofscha kometu waretu darit us muhsu semi kahdu nebuht eespaudu; un tagad faredsamàs kometas ir pateescham tablu un war fazit, ka hipoteschu wisadu mums ir deesgan. Ja Haleja kometas aste mums peenahf wehl tuwak, tad ta ir wehl tikai nahkotnes politika; ari tam pretim runà, blakus minot, wisas pareisas wehsturiskas analogijas, kà ari wisas puslihds pahrdomatas astronomiskas kometu teorijas, proti, ka nekahda aste pee mums nekahdus trauzejumus newar fazelt. Kometu astes parasti pehz lituma un nekà isnehmums slauka schad un tad pa muhsu faules sistemu, bet wehl naw atrastas nekahdas pehdas no tam, ka pa semes attihstibas laiku, t. i. tos miljonus un miljonus gadu dshiwibas attihstichanàs kaut kahdi buhtu trauzeta zaur gaisa fagisteschanos waj tamlihdsigi. Un eewehrojot kometas astes materijas leelo plahnumu, kas mums top arween wairaf pahstams, schis fugas kometu bailem ir kaut kas lihdsigs meschona juhtam, kas kuhposchu pihpi pirmoreis redsedams notureja to par schaufmigu slepkawibas eerozi. Sinams, kometas mums schimbrihscham interesantakas, nekà jebkad. Winas mums dod praktiskus paslaidrojumas par faules staru speedeenu, tà tad par kaut ko, kas strahda kusu pretim wiswarenai milsei, gravitazijai. Milisistus kosmists eksperimentus winas taifa mums preekschà, kahdus nespehi idarit neweena schàs semes laboratorija. Dedsihi mehš fehsham un skatamees un registrejam. Pee tam atveras jaunus atteezibas raugotees us muhsu semes un pat us faules materiju. Wijs tas norit lehni un leeliski; bet neweenam naw bail par to, ka auditorijas jumts gahsifees winam us galwas. Nefur newalda tik besruhpiigs meers, kà astronomija.

Tà tad ari tas neet. Bes padoma spaiditã ajs us kulturã plosa luhkojas pehz ka zita. Bet nu ir godigi jafaka: wisas schinis pehdejã laika neomuligàs dabas parahdibas nemas neslehpjas tahds katastrofas waibsts, kas norahditu us kahdu leelu weenibu trauzejumu zehlonos. Wulkanisms us muhsu planeta azumirkli peenemas. Ja to war apgalwot, bet to wajag saprast tikai pareisi. Tas nenoshmẽ to, itkã mehš ahtreem fokeem tuwotumees schaufmigam semi satrizinoscham wulkaniskam katastrofam.

Tas tikai nofihmẽ, ka mehš, kà rahdas, dodamees us to geologisko stahwoffi, kahds semes wehstures agrakos laik-

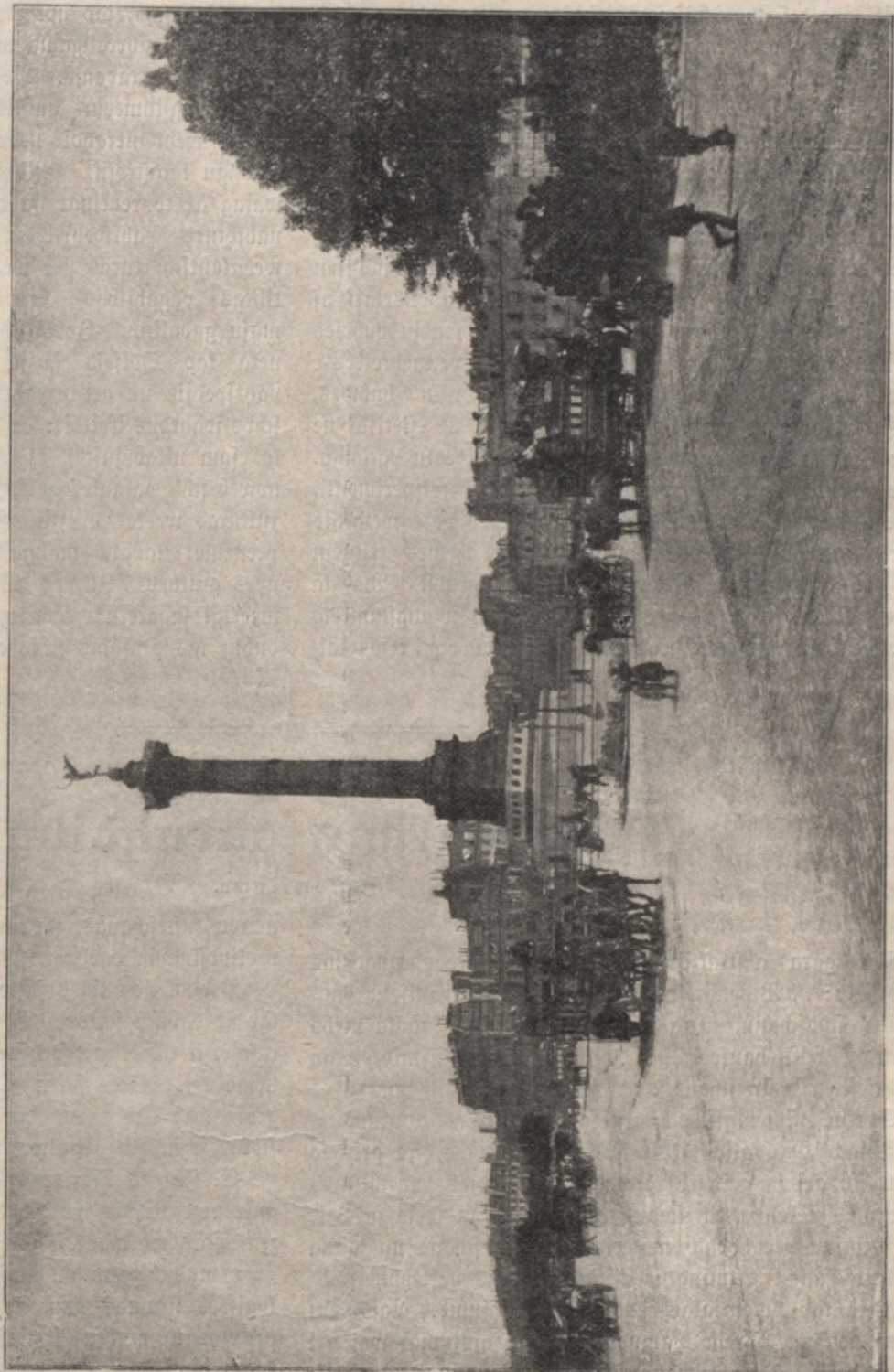
metos jau wairaf reifas pastahwejis. Mehš kulturã zilweki it nejaufchi esam eetikuschi tahdã semes periodã, kas wulkanisma finã apbrihnojami nabadfigs. Wissemakais stahwoffis tan finã gan bija laikmetã ihfi pirms diluwialeem ledus laikem. Mehš, zilweki, isplatotees it wisur usduhramees us isdshisufcheem wulkanu apgabaleem; peemineschu tikai Romas apgabalu, scho augstakàs kulturã eewehrojamo schuhpuli. Tikai pamafam lihdsteku ar muhsu kulturã attihstibu, peenahfuschas fihmes, ka tas top atkal zitadi. Zehlonus, kuri jau ir un paleet hipoteses, es sche neapfklaidroschu, bet parahdibas naw parahdijuschàs tikai pehdejã laikã, tàs peeaug jau kopsch gadu tuhstoscheem. Wesuwa peepescha pamoschanàs pee Pompeju bojã eeschanas schini finã eestatama tikai par eeshmigu staziju. Soli pa folim atkal schf kepurotees weens un otris, kas lihds schim bija stahwejis meerã. Nekas nepeerahda to, ka nahfuschais jaunais spehka laikmets buhs tadehf launaks nekã agrafee, kuri nekad un ne tuwumã naw pahpehjuschi apdraudet us semes wisu kopejo dshiwu. Tomehr pirmàs fihmes no semes kamaras jaunus zaurlaufchanas bijuschas arween fewischi launas. Ari semes trihzes tam wajadses koti launi parahditees. Dauds leelakã mehrã schahdas semes trihzes waretu buht fakarã wehl ar kahdu otru geologisku prozesu, kuram tapat ilgi waj ihfi pehz meera wajag schft darbotees. Mehfinot apati no terziara laikmeta widus, tà tad warbuht ap diwi miljonu gadu pee mums gluschi apstahjuses kalnu izfelfchanàs. Rasturiski preeksch ta apwidus, kuru muhsu kultura preeksch tik un tildaudf tuhstosch gadeem isfraudshijufes par sawu darba lauku, ir tapat kà tur isdshisufschais wulkanu apgabals, tà ari te drupàs fabirjuschis, eegahsufshees kalni. Ari kalnu izfelfchanàs ir geologisks prozes, kuresch norit periodiski; un starpbrihdis ir jau tagad puslihds leels, mehrojot ari ar milfigo geologisko mehreaufku. Pehz wisas warbuhtibas mehš jau warbuht sen atronamees pahrgrosibas pirmajã preekschwehjã. Us kureen tad schoreis zenschas semes garofas trunku wirseens? Jautajums! Bet ari tas nekahdã finã nenahf tik strauji. Tas neradis mums nekahdu pasfaules bojã eeschanu. Tomehr kaut kas pa eeschu wandas un schad un tad itin ahtri dabujam weenu pehz otra gruhdeenu no apafschas.

Ir mehginats schahdu periodibu west fakarã ar klimatu. Ja wulkanisms us ilgatu laiku nostiprinatos, tad laikam mums zaur pawairotu ogtu schahbi buhtu wispahf altaks klimats, polarledus issustu un tropu josla leelã mehrã pafplafchinatos. Ari tas pirmatnejai pasfaulei tà bijis bagatigã mehrã un tà tad ja tas peepilditos, ta buhtu tikai atgreeschanàs agrakã stahwoffi. Un protams, kopsch ledus laikmeta pasfaule ari schini finã leelã mehrã pahrgrosijufes. Ja mehš scho seemu, kahda pee mums tagad ir, peenemtu tam wisam par fihmi, tad tas muhs nowestu pee isnihzinofscham katastrofam, bet buhtu ta leelakã swehtiba, kahda ween muhsu kulturã waretu buht. Tikai domaju, ka deemschehl tas nees. Nenormali altas seemas mums muhsu wehsakã joslã jau schad un tad bijuschas, zil ilgi ween fneedsas atpakaf zilwezes wehsture. Wahrds „sate seemas swehtki“ peeder pee wezam tautu tradizijam.

Tikai garaka statistiska par to, waj tahdas fistas seemas neatlaidigi peeaug, mums waretu ſche dot kahdu peeturas punktu. Kamehr tahdas pilnigi truhſti, atſewiſchſee gadijumi warbuht it labi zehluſchees no weetejeem apſtaſhkeem. Warbuht, ka pee muhſu laika mainas darbojas wiſpahr periodiski notikumi pa wiſadeem aplintus zeſeem, taiſni no muhſu fiſtemas widus punkta, to mehſ jau no wezeem laikeem turam par to zeeſchako un droſchako: no ſaules. Saules plankumu ſtudijas gan laikam arween eeguhs leelaku noſihmi! Warbuht! Kaſ mekle paſaules galu, ari ſche nenahſ pee ſawa mehrka; ir tikai maſa, nearodneekam gluſchi garlaižiga ſtatistiſka.

Bet ja klimats teeſcham lehnam pazeltos, tad taſ ari ar nejauſcham pahrluſchamam nebuht nebuhtu ſamaſſats par dahrgu. Ari protams, atteezotees uſ tam, jaſaka: mehſ, kulturās zilweki nebuht neeſam wezi uhdens pioneeri, kaſ jau pahrzeetuschi wiſu eeſpehjam, bet nu peepeſchi grehku pluhdi katastroſas weida muhs draud noſihzinat. Taiſni otradi: jau no ſen laikeem ari ſchini ſina eſam toti iſlutinati. Sa apluhlojam muhſu upeſ gultau milſigo platumu, un tad wehl pateeſo atlikuſcho ſchauru uhdens pawedeenu, kaſ ſchimbrihſcham wehl tajās tel, tad ari te dabonam ſajehgumu, to wehl pat diluwiallaimetſ darijis ſtrauju uhdenu ſina un kaſ pa ilgeem laikeem puſbadā nomiruscheem uhdens deeweem ir muhſu kulturās laikmetſ! Jau aiſwehſturifſtais zilwekſ wehlakā diluwiallaimetā apdſihwoja alas, kuras bija iſrautas no wezeem pluhdeem, bet atkal jau atſtahtas. Behz tam muhſu augſtakā kultura nometās it wiſur pee pirmatnes ſtraumju gultau ſchuwuſcheem lihſenumeem, itkā taſ buhtu patſ par ſewi ſaprotams. Tikpat kā jahtneeka kaſjas ſpeeſchas zeeti ap jahjamo ſirgu, tā ari wiſu pilſehtas ſpeedās ap maſajam ſtraumes atleekam. Wiſas muhſu wežās paſaules pilſehtas zehluſchās

wežos laikos ſem mineteem apſtaſhkeem. Bet ka upeſ uſ muhſchigeem laikeem buhs til rahmas, par to gan newareja galwot. Schad un tad, pee kahdeem maſeem leetu ſareſchigijumeem tam wajadſeja atkal paplaſchinatees: bet tad ikreiſ ſaſpreeſtā kulturās konſtrukzija plihſa itkā pee paſaules gala.

Eiſeeſas Iantums Pariſe.

It ſewiſchki, kad pee pilſehtu eerihkoſchanas tās ari augſtā kalnos zehla, kulturās Dbifeja gludi ſlihpetais zirwis bija nožirtis wiſus meſchus, un uhdens pluhdi no kulturās tika taiſni iſaižinati. Bet taiſni pehdejais peemehrs, kā man ſchkeet, noſtahda beidsot wiſu leetu uſ pareiſa redſes ſtahwokka

Kad starp Homera laudim izvehlās mehris, wini ņini apstahli eeraudņija Apolona bultas. Wehlat to wjadņeja darit kometai. Weens tikpat nederigs, ņa otris. Mehņ turpretim nodarbojamees ar bakterioņogiju un mums ir panahkumi. Bet pret wifu pehdejo laiku ņhaufmam mums nebuhņ naw tik neaprobeshoti pilniga tehnika, kuraņ tapat beidsot japaleek apahņhā ņawā ņinā no pastara deenas ne- dņirdeteem gruhdeeneem. Muhsu kultura wehl pate pahraf atpakaf palikufe. Pee ņawas aņtonpadņmitās deenas mehņ paņchi eņam wainigi. Ja jau aņņ kaut kahdeem ņaimnee- zifņeem eemeņleem muhsu pilņehtam wjadņigs peeturetees pee winām reis no wehstures peeņhņirtām weetam, ja ari uņ preekņhu wjadņigs, ņa pilņehtas, ņas mudņh no zil- wekeem un kuras pilnas ar wiņadām kulturaņ mantām, paleek ari tahlaf uņ ņemes trihtņhu linijas, kuras jau ņen no ņinatnes atņihtas, waj pat teeņchi krateru puņrinņi uņ ņnaudoņheem wulkaneem, tad tatschu wiau mahju buhwes weidam wjadņetu buht tahdam, ņas prot „peemehrotees“. Tornweidigās, ņņhetrņshuhniku zilweku koraku buhwes, muhsu leelpilņehtu mahjas par ņewi nemot, ne eņtetifņā ne higienifņā ņinā naw eeraugamas par kahdu idealu paraugu. ņhe pateeņham newaretu kaitet jauni eņņperimenti. Tahdās weetās katrā ņinā buhtu jaewehro patņ weņakais dabas haufņis — peemehroņhanās. Pee ņemes trihjem kofs paleek stahwot; kulturaņ pilņehņa ņagruhņt. Waj ta buhtu zilweku teknikas padoņhanās uņ muhsu augstumeem paņaules bojā eeņhanas welnam — paņaules bojā eeņhanai,

furu it meerigi pazeeņh eņas kofs? Ja ari tas uņ wifseem laifeem wjadņigs, ņa krahņhnas kulturaņ pilņehtas, kuras glabajas Wenus no Milo un Mona Lisa, paleek ari turpmaf zeeņchi ņaņpeeņtas un ņakrautas koraku buhwes ap meņhonigo dabas ņehnu, upi, tadeht ņa preekņh daudņeem gadu ņinteneem teeņchi ņhe bija nodibinajufes kahda ņwe- neeku ņahdņha, tad upi wjag audņinat, pahrwehrt to ne- kaitigā un pahrraugamā mahņņlifņā kanali, waj ari winas weetā tahds radams. Preekņh muhsu tagadejā Odifeja ņpehka augstumeem pahris metru augstafs uhdens stah- woklis wehl nekahdi nedr'ihņtetu atneņt paņaules galam lihdsigu katastrofu. Muhsu geoloģifņi ņkolotai teknikai wjag ar to rehņinat, ja ari ta nepraņa ne wahrdiku pehņ nahtotnes pahrwehrtibam un ņemes pahrgroņibam, bet weentahrfņhi turas pee wezām tradizijam un kronifam, pee tibras pagahjibas, kura ņamehrā aņņ mums wehl tikai maņu gabaliku. Ir tatschu wehl kahds leelafņ wahrdņ, nekā kad Odifejs ņazija uņ Kalifņt: winņh daudņ jau pahrfpehjis un ari to pahrfpehņhot. Muhsu peenahkums ir ņhos wahrdus iņwiltit: ar ņaidru apņinu mehņ jau tik daudņ ko eņam uņlabojuņchi, ņa ari tas mums wehl jauņlabo: ja- nowehrfņh „paņaules gals“, un to panahņņim weenigi ņawas kulturaņ weetās druņzin ņaprahņtigati iņraugotees, waj ari peenemot labaku mahju buhwes konņtrukziju un regulejot upes gultnes. Ja tas wiņņ no mums buhņ padaritņ, tad meerigi ņagaidifņim kometu, waj tai wehl wairaf no mums buhtu ņas praņams ņhņis aņtonpadņmitās deenas lehmumā?

Biologifņas parahdibas.

З. Новикова.

IV.

Par gara abņtrakziju augstakeem weideem runadams Ribō ņaka: „Wiņpahrejee ņajehgumi ņedņ organifetu, no- ņlehytu ņinaņhanu, kura ir ņlepens kapitalņ, tā ņa mehņ newaram kriņt bankrotā . . . Wiņa atmina iņņtaidrojama zaur apņlehytu ņinaņhanu . . . potenzialu ņinaņhanu.“

Starp pņņhologifņeem un ņaimneeziņeem notikumeem ir pilniga analogija. Kapitalņ ir wjadņigs, ja grib ko darit un ari ja grib ko raņhot. Beņ idejas par taifamo leetu naw nekahda darifņhana eeņpehjama un ideja atkal ir zaur atminu peegahdato materialu darbinahņhana un jauna nohahrtoņhana. Atmina ir ainu krahjums noņlehytā stah- wokli, tā tad potenzialas energijas krahjums. Lai ideju raditu, wjaga ahreja pamudinajuma (ņajutuma) waj ari kahdas darbības no kahdas eeņņhejas ņuhnhinas, kura iņ- lauņh agraf nerwu zentrā nodibinato lihdsiwaru. ņhi darbiba glufņhi lihdsiga uņnehmeja darbibai ņaimneeziņā darba laukā. Lai nu iņņņkiroņhais pamudinajums pah- wehrtos par gairņhu attehojumu no darāmā darba, tad wjaga palihdsības no ņmadņenēs uņglabatām ainam, tā tad aifnemtees no ņmadņenu kapitala. Beidsot motorifņo

nerwu kufteņhanās, zaur kuru muņkufi teek kuņtinati, pilnigi peelihdsinama darbam.*)

Produktijas trihs faktori, ideja, kapitalņ un darbs tā tad ir dabifņi faktori. Beņ weena no ņheem trim faktoreem raņhot ir tikpat neeņpehjami, ņa kufstetes ņawu weetu nemaf nemainot. ņho ņaktu neweens nenohrihd, kamehr leeta groņas ap ideju un darbu; bet beidsamos gados weņela ņkola, ņozialifņi, apgalwo, ņa warot raņhot ari beņ kapitala.

Ē. Ferrijs iņņlaidro, ņa mehņ pehņ geozentriņlās un antropozentriņlās maldibas tagad eņot nomahkti no kapital- zentriņlās maldibas. ņhi iluņija paņahw eekņh tam, ņa „par muhņhigeem un neņņhobameem uņņtatam tos ņozio- logifņos likumus, kuri Anglijā, Watar-Ēiropā un Amerikā atteezas uņ muhsu ņozialās attihņības laikmetu, t. i. uņ knapi diwi gadņintemus wezo pilņonifņo kultura.“ Sozialifņis

*) Medņams, zil loti ņaimneeziņtās parahdibas ņaifņitas beņ nekahda pahrtantuma ar biologifņām un pņņhologifņām parahdibam. Winas iņtaifa pat muhņhigu rinkojumu. Lai waretu raņhot, tad eepreekņh ņmadņenēs wjaga buht kahdai idejai par daramo darbu. Ar to rodas jauni kapitali. Bet ari ideja, kura pamudina uņ darboņhanos, ir ņmadņenu kapitaliņehanas panahkums. Tā ņifņologifņtā kapitaliņazija pahrwehrtņhas par ņozialu kapitaliņaziju un otradi, ja zilweks aņņ bagatības ņpehņ uņņert leelafu daudņumu ideju.

turpetim apgalwo, ka kapitalam ir tendenze jeb teeziba, uswaret jebkuru zitu raschoschanas weidu. Ta preeksch Ferrija kapitalistiska produkzija ir muhsu laiku maldiba, un preeksch Labriolas kapitalam peemiht teeksme, jebkuru zitu produkzijas weidu uswaret. Ta tad pehz schi usskata war rastahwet kahds produkzijas weids bes kapitala. Sinams skaitis personu muhsu laikos kapitalu usskata par wifu zilwezes nelaimes awotu un sozialisteeem produkzijas nodibinaschana israhdas ka wisa posta nowehrschana.

Produkzijas gaitas ismekleschana rahda, kahda leela maldiba atrodas tee, kuri turas pee tahdeem usskateem.

Atmetisim wispirms kahdu schanu maldibu. Lai ari sozialisti samaina kapitalu ar kapitala aisdoschenu. Bes kapitala raschot ir tikpat mas eespehjams, ka gasi sabeesinat, atomus weenu otram netuwinot. Bet war gan produzet, no sawa kaimina kapitalu nemas neaisnemotees. Kapitala aismeschana un kapitala isleetoschana preeksch zilwezes ir kaitiga waj deriga, bet tomehr te jausswer, ka produkzija bes kapitala ir pretدابiska un tapehz nekehdsiba. Bes kapitala produzet buhtu tas pats, kas kinetiska spehka sagahdaschana bes nekahdas eepreekschejas potenzialas energijas sakrahschanas. Ta buhtu radischana no neneeka, weize bes zehlonu. Wisa pasauke saprot, ka tas nebuhtu eespehjams, tapehz ka dabu naw ne weelas un spehka radischanas nedf isnihzinaschanas, bet ir tikai pahrwehrtibas.

Kapitalisazija ir tas weids, kahdu kinetiska energija peenem pahrwehrsdamas potenziala energija, ja to apluhlojam no fainneeziska stahwokka. Schi pahrwehrschanas ir nerimstiga un wispahreja; tahda wina bija wisos laikos un noteek wisas telpas weetas. Ir smeelligi, apgalwot, ka zilweks jel kahdreif paspehs tik leelisku parahdibu nostumt pee malas. Tikpat waretu zeret atzelt kahdreif swaigschnu sawstarpeju peewillschanos. Als nedrihtsi buht, kas spehji redset. Tapehz ka fainneeziskas parahdibas ir tik turinas, tapehz ka winas leelas paklausam muhsu gribai, tapehz ka zilweks war buht bagats waj nabags, ka nu kuresch sawu dsihwi dsihwo, mehs teekam pawedinati tizet, ka fainneeziskas parahdibas naw nekahda nepeezeeschama daka no wispahrejiam parahdibam. Bilweks zeeschi ir faitstis ar dabiskeem fakteem un ne us azumirkli nespehji no teem attratitees; ja dauds tad tikai zaur domam waj zaur sapneem, ta tad zaur ilusijam un maldibam Sozialisti war, zil ilgi wineem patihkas, Dfu maukt us Beltonu, bet to wini nekad nepanahks, ka jel wismasaka produkzija buhtu eespehjama bes kapitala. Un tas ir neween neespehjams; ir ari weegli saprotams, ka zilweku wara stahw teeschu samehra ar sakrahto kapitalu swaribu.

Remsim atkal peemehru par kalna gaisa guloschu klints bluki, kuresch war nogahstees eeleja. Jo leelaks blukis un jo augstal winam jakriht, jo leelaka buhs kinetiska energija, kuru winsch kridams attihstis. Schi energija gluschi dabiski stahwes samehra ar to, kura agraf bija wajadfiga, lai bluki usdabuhtu tai augstumâ, kura winsch atrodas

Tas ir pilnigs fainneezisko parahdibu attehlojums. Jo leelaki buhs sabeedribas sakrahtee kapitali, jo ahtraki spehs sakraht leelakas bagatibas ussehmeji. Alf schu eemesla

pirmatnejas sabeedribas, kura mas kapitala, ir tik konserwatihwas, tas ir, winas tikai lehnam pahrgrosa sawu apkahrti, kamehr attihstijuschas sabeedribas, kura ir dauds reserwes, ir progresiwes un ar leelu ahtrumu to pahrwehrsch. Pirmejam sabeedribam ir mas potenzialas energijas krahjums, otrejam ir leels krahjums. Panahkumi sinams stahw samehra ar scheem pamateem.

Tapehz jebkura produkzija zetas no kapitalisazijas un eetek tani atpakaf. Ta ka potenziala energija pastahwigi pahreet kinetiska un weena un tai pascha laika noteek mijonos weetu, tad muhsu apfina to nemas neuskfer. Tikpat nerimstiga ir produkzijas pahreja us kapitalisaziju un kapitalisazijas pahreja us produkziju wisapkahrt mums. Mehs atrodamees scho parahdibu pascha widu, tapat ka muhsu kermenis atmosferâ. Un tapehz ari muhsu apfina scho notikumum nemas nepafina. Bet no tam zetas leela maldiba, ka buhtu eespehjams raschot bes kapitala. Peeteek ar wis pawirschako analifi, lai peerahditu, ka tas naw eespehjams. Tahlak scho parahdibu wehl wairaf aptumfcho nauda. Ta ka muhsu sabeedriba it wifu, kas ween wajadfigs, war dabuht par naudu, tad smadsenes rodas wisai warena asoziazija par kapitalisma ideju un naudas ideju. Preeksch dauoseem gareem schee fajehegumi ir gluschi identifti; preeksch wineem kapitalists ir tas, kam ir dahrgee metali. Weeschi redsam ari produkziju noteekam bes naudas eejaulschanas un ari tas pawedina us rupjo maldibu, ka produkzija eespehjama bes kapitala. Loti flaweni wihri, kuri teizas tautas tribuni esam, bet pahrprot fainneezisko parahdibu buhtni, nopeetni isflaidro, ka kapitalistiska raschoschanas kahrtiba esot tikai zilwezes pahrejas pakahpe, burshujiska pakahpe, zaur kuru rasturots laikmets no 17. lihds 20. gadfintenim. Bet tiklihdz pehz positifas metodees attihstite tautfainneezibas mahzibu sapratiss, tahdas maldibas newares pastahwet ne weenu azumirkli. Shsteniba produkzija weenmehru un wisur bija kapitalistiska, tapat pee alkenu laikmeta meschoneem, ka muhsu laikos Krupa un Schneidera-Kreso fabrikas. Tikai meschonu isleetotais kapitalis nesinatajam ta nekriht azis, kamehr Krupa un Schneidera kapitali pat atlam parahdas. Bet beigas tatschu wajaga attratitees no behrnischlas maldibas, kura pastahw eeksch tam, ka isflaidro kautko par neefoschu, tapehz ka muhsu neattihstitee prahti to nespehji apjaukt. Pehz zilweku mehraulklas usstahdits uniwersuma usskats ir subjektiwis un tapehz nepareiss. Ir teikts, ka kapitalistiska raschoschanas kahrtiba fenatne neefot pastahwejuse, ka Atenas ta neefot peekohta Perikla laikos un Roma Katona laikos. Ta ir tihra aloschanas. Tahdas leetas apgalwo kaudis, kuri flitti pasihst fenatnes wehsturi; bet kas to labaki saprot, pee tahdeem istehlojumeem nekeras. Roma un Atenas raschoschanas kahrtiba bija neween gluschi kapitalistiska (otradiba buhtu neespehjama), bet tur ari jo plascha mehru peekopa kapitalu aisdoschenu.

Shf faktot: ideja, kapitalis un darbs ir produkzijas trihs dabistee faktori, no kureem itweens ir tikpat nepeezeeschams, ka abi otri.

Seemelpola pehtifchanas wehsture, winas zehloni un zeli.

Dr. L. Weedinga.

(Veigas.)

Eiropas polarsalas Spizbergi, Franza Josefa seme un Nowaja Semka tika kahdreis, jau ap 18. gadu simtenu beigam un fewischki zaur wisu 19. gadu simteni, apmekletas no daudsam tihri sinatnistam ekspedizijam. Pee tam peedalijs wisdaschadaks nazijas: angki, frantschi, kreewi, dani, wahzeefchi, austreeschi, sweedri, norwegi, italeefchi. Franza Josefa seme tika useeta tikai 1872. gadā no leelas austreeschu ekspedizijas Weiprechta un Payera wadiba. (Schi ekspedizija isbrauz ar noluhku atrasti zaurbrauzamo zetu, bet pehz semes useefchanas winas programa tika pilnigi pahrgrosita). Schis ilgais laikmets konzentrejas wiswairaf ap Spizbergu salam un ap sinatnisteem motiweem un tur tad bija, fewischki no pagahjuscha gadu simtenu widus, ka galweene wadoni sweedri. Gesahlot ar dascham sweedru ekspedizijam 90. gados, fewischki tas teel redsams diwas reisēs, wispirms gradu mehroschanas darbi, kuri tika iswesti Spizbergos kopigi no sweedreem un kreeweem no 1898.—1902. g., pee tam tika ismehrots 4 gradu garsch meridians un, otrkahrt, leelajās Nordenshelda ekspedizijās ap 60. gadeem, kuras isweda ihsti pamatigus topografiskus un geografiskus pehtijumus Spizbergos. Nordenshelds pee tam tika materieli pabalstis no sweedru karaka Ostara, no kahda iglihtota drauga sweedru miljenara Dieksona un no kahda kreewu tirgona Sibirjakowa. Taisni scheem Spizbergu pehtijumeem bija teefchi spezialas sinatnistas teefsmes un proti, ap gadusimtenu widu kahds sweedru geologs Torells, Nordenshelda skolotajs, atihstija jaunās teorijas par ledus laikmetu seemeku un widus Eiropā (ari Seemewahzijas lihdsenumā), teorijas, kuras wislabat bija pahrbaudamas ar tagadejeem polarapgabalu stahwokeem.

Bes jau minetam salam pehtifchana peegreesās ari Seemet-Sibirijas zeetsemei un preefschā esofchai Ledus juhrai un, proti, jau paschos pirmajos seemekrihtu un seemekwafaru zaurbraufchanas mehginajumu laikos. Dsenofchais spehks us zeetsemes bija no sahuma staidri praktistais: tirdsneeziba ar dahrgam swehru ahdam. Bet 19. gadu simteni arween wairaf un wairaf tas teezās us sinatnistu puft. 1578. gadā tika ussahhta Sibirijas eekarofchana zaur kasaku wadoni Fermaku un pusgadu simteni wehlat jau wisa Seemet-Afija lihds pat klusajam okeanam bija sem Kreewijas waldibas. Tahlaka nosihme ir kasaka Deschnewa juhras brauzeeenam, kurfch 1648. gadā apbrauza Afijas rihta ragu, tad 1727. gadā donam Bitus Beringam, kurfch, no Petera Leela issuhstis, isbrauz pa wina wahrda nosaukto juhras zetu, bet nesinaja, ka tas ir zefsch, jo Amerikas krasts guleja miglā. Drihs pehz tam fetoja kahds koti leelists juhras zefojums ar sinatnistu rakturu sem Beringa wadibas — tā sauktā „leela seemeku ekspedizija“ no 1734.—43., pee kuras peedalijs wefela rinda mahzitu wihru, starp teem ari diwi wahzeefchi. Sefchās. dafu ekspedizijās, kuras isbrauz no Sibirijas upju

grihwam, wina ispehtija sakarigi Afijas polarkrastu apgabalos. 19. gadusimtenu sahsumā eewehroschanas zeenigi ir son Krusensterna un son Rogebue juhras brauzeeni, no kureem pehdejais tika pawadits no slawenā dabas pehtneeka un dsejneeka Adalberta son Chamisso; tad leele sauffemes zefojumi, kā 20. gados barona Wrangelka un 40. gadu sahsumā Middendorfa, kuri notika ar sinatnisteem mehreem un noluhkeem.

Pehz tam, kad mehš seemekrihtu, tāpat kā agraf seemekwafaru pola mellefchanai esam fefojuschi lihds tagadnei, mehš nonahkam pee kahda usnehmuma 1882.—83. gados, kas radees aif wistihrafeem sinatnisteem noluhkeem, tas ir tā sauktais „internacionalais polargads“. Wina raditajs bija austreeschu ofizeers Weiprechts. Teefchi sem pehdejo amerikāņu un angļu mehginajumeem atkahltajā polarjuhrai, seemekwafaru apwidā, bija Weiprechtam moduschās domas, ka pehtijumi iswehroschas par kurtu medibam us polu un ka atradumi nestahw nekahdā sakarā ar naudas, laika un zilweku dsihwibu upureem.

Winsch nu nonahza pee otra ekstrema: par polu nefas nawa jasin, wehl tahlu no wina atstatu ir semes pehz wina dabas un klimata tilklab kā pilnigi nepasihstamas, un wina, tāpat kā pola pehtifchanai, teel wislabati patalpots zaur to, ka ap polu wispahri safneedsamos platuma grados nodibina wefelu rindu staziju, kuras tiftu pehz sinama plana nowehrotas. Preefsch leeliskā plana, kurfch atteezās tilklab us seemeku, kā ari deenwidus polarapwideem, winsch eemantoja 11 walstis, kuras eerihfoja 15 stazijas pehz wina prahta; diwas no tam bija ari wahzu.

Sahlot apmehram no schi laikmeta, tā tad apmehram no trim pehdejeem gadu simteneem, mehš waram pahrsstatit pola pehtifchanas jaunako laikmetu. Katrā sinā winam ir fewischks rakturs wina augstahajā stahwokli un seedu laikā. Winā ir no weenas puses kā pamatmotiws sinatnistā pehtifchana pirmā weetā, un tās programa ir koti daudspuiftga un stingra. Lihds ar to iszefas ari gandrihs wif pagahjuscho laikū pamatmotiwi, kā fainneezifstas interesēs (kalinruhpeezibas pehtijumi Spizbergos, Lahtschu salās un Nowajā Semkā, swejneeziba Barenta juhrai), komerziali mehri (kreewu hidrografiske pehtijumi Sibirijas Ledus juhrai un Kanadas — Hudson — lihzi) un wispehdeji zaurbrauzamo zetu mellefchana (Nordenshelds, Amudsens) kā ari teefcha pola safneegschana (Mansens, Andree, Kuls(?) (Cook) un Pirijs). Un kas tas uskrihtofchafais: wif wini, eerehkinot leelos sporta usnehmumus, nowed ihfā laikā ari pee mehrea. Treschkahrt, wif schee zeli saude arween wairaf un wairaf wina noteiktās robeschas; wifās malās, pat no wisneapdsihwotakam weetam (Woforta juhrai, Seemekrihta Grenlande), sahlt eespeeftees wehl nepasihstamos pola apgabalos. Beidjot, zeturtahrt, ar wifseem pehtifchanas lihdselkeem eepasihstas — ar fugeem, laiwam, kamanam, funeem waj ponnijeem, lihds pat gaisa fugam un automo-

bišam. Automobils ir tizis leetots jaunatājā dažu ekspe-
dizijā Seemel-Grenlandē no Millius Grichsena. Mehgina-
jumam pabravukt seemeljūhru ar gaisa fugi krita par upuri
Andrē, un ar tam lihdsīgu mehginajumu *W e l l m a n s*
preeksch dascheem gadeem greeša uš fewi pafaules usmanibu.

Mehginajumi nokluht taisni uš polu ar kamanam un
laiwam tika iswesti no Abbruzzu herzoga un wina pawā-
dona Kanji is Franza Josefa semes (lihds 86 $\frac{1}{2}$ plat. gr.), no
Nansena (lihds 86 $\frac{1}{4}$ gr.), no Kūka un Pirija — no Amerikas
pufes, un wini ari aissneedsa polu (pagaidam peelaidišim to).

Sibirijas krasī jau preeksch trijeem gadu desmitēem
redseja kahdu fugi garam slihdot ar wežo Nordenscheldu,
kuršch blakus šlaisstakeem finatnes pehtijumeem tihfoja
ari pehž praktiska mehrka: zaurbrauzama zeka, un ari
eeguwa toš laurus, pehž kureem gadu šimteni welti
bija tihfojuschī. Un Amerikas peekrastes redseja preeksch
nedauds gadeem neezigu fugi zaur wehtru un ledeem,
šchaurumeem un šchehram dodamees, uš kura norwegis
Amundsens bes wehrtigeem semes magnetisma ispehtijumeem
fekoja ari wezajam praktiskajam problemam, ari pehž zaur-
brauzama zeka, un to ari atrada.

Weidsot uš weenigi finatniškeem jautajumeem, kureem
leela nošime par semes eerihzibu un fastahwu, ir atbilde-
juschī: jaunās pafaules seemeku dakā *S w e r d r u p s* un
wezās pafaules — nelaimigais barons fon *T o l l s*. Wis-
pehdigi ari pola semes daba ir apgaismota wisdsikatos
tahlumos zaur Nansenu, kuršch preeksch peezwadšmit gadeem
uš polarledus milšcha muguras likās fewi nest zaur juhru,
isleetodams pee tam pawisam jaunu metodi, kura winas
buhtibā bija gluschī preteja wisai pehtijumu wehsturei,
metodi, kuras parole bija: newis zihnā ar ledu, bet ša-
weenibā ar to. Newis ar Golsa straumi pret seemeka
straumi wišsch brauza, bet ar seemeka straumi, kuru wišsch
nojauda tik geniali. Un šcho metodi atkahrtot nemas jau
otrs wikingu dehls Amundsens, isfeedams no Klusā
okeana.

Ar weenu wahrdu, mehš redsam pateesbā finatnistos
pehtijumus wisos wirseenos, usnehmumus no wisam pufem,
pa wiseem eespehjameem zeeem un pehž wisam metodem
ar wiseem lihdsjkeem, un ari praktiskus panahumus, kuri
peepilda gadu šimteni šapnus — tas wišs raksturo neseno
pagatni un nahš ari nahškamibā.

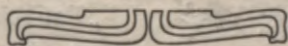
Wisš jautajums ir tas, waj ari zeribas uš praktisku
ismantoschanu, fewišschī kas atteezas uš abeem zaur-

brauzameem zeeem, ir peepildijuschās tā, kā preeksch gadu
šimteneem bija domats. Tas, protams, nawa notizis.
Par seemekwataru kā tirdsneezišas zeku naw nemas ko
minet; seemekrihtu zeksch ir ar wisai masu nošimī. Ap-
mehram 25 gadu laikā ir isdariti ap 100 tirdsneezišas
fugu brauzeeni starp Wakar-Giropas un Riht-Sibirijas
ostam un ar pilnu pateesibu jafaka, kā Kreewijas waldbiba
kopsch wairat gadeem zihīgi darbojas, lai ismehrotu brauzamo
uhdeni un krasus, lai ispehtitu uhdenus hidrografiski un pahr-
bauditu atteezišas starp wehju un laiku, ledu un straumem
un tahdā kahrtā daritu few zeku atteezigi noberigatu.

Tā mehš esam redsejuschī noteekam leelo zilwezes zihnu,
pee kuras peedalijuschās wisdashadakās nazijas, daudsi
zeki un daudšas metodes isleetotas. Ja mehš pahrskatam
šchos pehdejos wehl reis, tad isjekas tomehr diwi kā
galwenakee. Pirmais no teem ir *m a t e r i a l a i s*, kas
ari zilwekā walda no weenas pufes. Kā agrat španeeschī
un portugati no dahrgeem metaleem un šmarschu šahlem
tika wilkti uš šwešchu semju krassteem, tā te angli, holan-
deeschī, kreewi uš seemekeem pa jauneem tirdsneezišas zeeem
pehž walšiwim un dahrgām šwehru ahdam. Ari pee pirmā
polarbrauzeja pehž zinka un dšintara, is Widus juhreas
tirdsneezišas pilšehtas, mehš atrodam šcho wadoscho motiwu.

Otrais un augstakais motiwš ir fastanā ar zehlato
zilwekā fajuhstu — idealismu. Tas ir redsams tai leelajā
fajuhsmā, ar kahdu usfahka angtu nazija seemekwataru
zetojumus preeksch 100 gadeem, kā ari pee katra atsewišchka
pola mekletaja. Ta ir tahda Ddiseja teekme zilwekā pehž
wehl nepašhstamām tahlem, pehž leeleem darbeem, kuras
wehl neweens preeksch wina nawa isdarizis. Ari šchee
dsenuki atrodami jau pee pašcha pirmā brauzeena, kura
waronis eedroschinajas dotees miglas un ledus pilnajā
juhre un toš mehš atrodam pee jaunakajēem polar-
zetojumeem. Balasšimees tikai peem. Amundsena grahmata,
kā wispirms šina par Franklinu „apnehma wišu dewinaus
gadus wezā sehna fantasiju“, kā wišsch pehž tam redseja
Nansenu šlawas wainagotu no Grenlandes pahrnahkam
„ar pufstochu širdi starp hurra kleeedseeneem un šlagam“
un kā wišsch tad juta pamostamees šarvus behrna šapnus
uš wehtraiņu dšihwi ar drebošchām domam: „Ja tu wa-
retu seemekwataru zekus redset!“

Šchis motiwš, tās ir tās pašchas zihnas un ilgas, kas katrā
leelā zilwekā, isgudrotajā, karotajā, walšis wihrā waj peht-
neekā isteizas un nodibina wisas kulturās progresu.

Gesta Berlings.

Selmas Lagerlöf romans.
(Turpinajums.)

Bet netahlu no majoreenes sehšch masš, faušs zil-
wezinsch. Tam ir sprogaini mati; masas, šcheelejoschas
azis un isspeedees apalschschoklis. Wišsch lihdsinas lahšcham.
Wišsch šlops wahrdos, wismihtal štaigā pats šarvus zekus

un neruhpejas par pašauli un winas notikumeem. Tas ir
majors Samzelius.

Dširdot kapteina Kristiana pehdejos wahrduš, wišsch
usjekas un tam lihds usjekas ari majoreene un wišš peez-

desmit weeff. Seeweetes raud aif bailem no ta, kas nu nahks. Wihreeschi stahw sabijufchees ap galdu un majoreenei pee kahjam guk kapteinis Kristians un skuhpsta winas drehbju wihli, kamehr ta asaras flapina grihdu.

Majora plata, spalwainā roka lehnām sawelkas; winsch pazel eltoni.

Bet wina runā pirmā. Winas balfi ir kahda tumscha skana, kas zitadi tai bijuse swescha.

„Tu mani nosagi!“ wina sau. „Tu atnahzi tā lau-pitajs un mani nolaupiji. Es tiku mahjās speesta ar fiteeneem un spehreeneem, ar badu un ar fauneem wahrdeem kluht par tawu seewu. Es esmu isturejufes pret tewi, tā tu to pelniji.“

Majora plata delna ir fashnaugufes duhrē. Majoreene atweltas foli atpafat. Tad wina runā tahlak:

„Dsihws jutis lokas apaksch nascha, pee laulibas peespeesta seewa gabdā few mihtako. Waj tu gribi mani fist par to, kas notizis preefsch diwdesmit gadeem? Kalab tu nesti manis toreis? Waj tu wairs nesini, ka winsch dsihwoja eefsch Ekebi un mehš eefsch Sjō? Waj tu efi aifmiršs, tā winsch palihdseja mums truhkumā? Mehš brauzām wina ratos, dsehrām wina wihnu. Waj mehš tew kaut ko flehpām? Waj wina sulaini nebij muhsu sulaini? Waj wina selts nepildija tawu labatu? Waj tu schās septinas dselsselektuwes atraidiji? Toreis tu zeeti klusu un peekelmi wifu. Toreis tew wajadseja nahkt ar duhri, Berndt Samzelius, toreis!“

Wihrs aifgreeschas no winas prom un usuhko wifus klahtesofchos. Winsch lasa to sejās, ka tee atsihst winai taisnibu, ka tee wifē tiz, ka winsch ir nehmis naudu un mantu par klusu zeeschanu.

„Es to nestinaju!“ winsch faka un peefst kahju uf grihdas.

„Lai me, ka tu to tagad sini!“ wina pahrtroz to greesigā balfi. „Es baidijos, ka tu nomirfi, bes kam dabujis to sinat. Lai me, ka tu to tagad sini; tad es waru atklahsti farunatees ar tewi, kas tu efi bijis mans kungs un zee-tuma fargš. Tad sini jel, ka es tomehr esmu winam peederejuse, tam, kuru tu apsagi. Wifē, kas mani aprunajufchi, lai nu to sina!“

Ta ir wezā mihlestiba, kas gawilē winas balfi, kas staro if winas azim. Wina reds sawu wihru tai preti ar pazeltu duhri. Peezdesmit sejās few preefschā wina reds schaufmas un nizinashanu. Wina juht, ka schi ir pehdeja winas warenibas stunda. Bet wina nespehji iswairitees no preeka, aif laimes, ka drihst atklahsti runat par sawas dsihwes flaitakajām atminam.

„Winsch bija wihrs, krahshas wihrs! Kas tu biji, ka tu eedroschinajees nostahtees starp mums? Nekad es neefmu redsejuse winam lihdsiga. Winsch dahwaja man laimi, winsch dahwaja man mantu un bagatibu. Swehtita lai top wina peemina!“

Tagad majors nolaisch pazelto eltoni, bes kam fistu — tagad winsch sina, tā winam to fodit.

„Ahrā!“ winsch gremj: „ahrā if manas mahjas!“

Wina nekustas.

Bet kawaleeri stahw ar bahlām sejām un stihwi uf-luhfo zits zitu. Tagad jau wis peepildas, ko melnais paregojis. Tagad wini redseja sekas no tam, ka majoreenes kontrakts nebij tizis atjaunots. Sa tas ir taisniba, tad taisniba gan buhs ari tas, ka wina jau wairaf nekā diwdesmit gadu ir fuhtijuse kawaleeru dwehseles uf elli, ka ari wini ir bijufchi nolemti schai gaitai. O, schi ragana!

„Ahrā, tu!“ atkahrtoja majors. „Ubago sawu maifi pa leelzekeem. Tu wairs nebaudifi preeku no wina naudas, tu nedsihwofi wairs wina muishās. Tagad Ekebi majoreenei beigas. Tanī deenā, kad tu eejelfi sawu kahju manā mahjā, es tewi noftifchu!“

„Tu padсени mani no manas paschas mahjas?“

„Tew naw mahjas! Ekebi peeder man!“

Te pahr majoreeni usnahkt kluhmibas gars. Wina atkahpjas lihds durwim un winsch tai uf pehdam seko.

„Tu, kas efi bijis manas dsihwes nelai me,“ wina fuhdsas, „waj tew wehl buhs peederet ari schai warai, padarit man to?“

„Ahrā, ahrā, tu!“

Wina atspeeschas pret durwoju stenderi, faleef rokas un aifklahj ar tam seju. Wina domā par mahiti un murmina pee fewis:

„Kaut tu tiftu noleegta, tā noleegta esmu tikuse es. Lai leelzelsch kluhtu tawa mahju weeta, grahwis tawa gulta, oglu bedre taws pawards. Tad tomehr tam bija janoteek!“

Wezais, labais Brojes mahzitajs un Munterudes teefnesis peegahja pee majora un luhfoja wina apmeerinat. Wini fajija tam, ka winsch daritu wislabaki, ja kautu wifam schim senajām buhschanam gulet, atstahtu wifu pa wezam, aifmirstu un peedotu.

Winam tuwotees ir bihstami, tāpat tā pirmit Kristianam Bergam.

„Ta naw nekahda sēna buhschana,“ winsch sauza. „Es lihds schai deenai nēka nestinaju. Man nebija eespehjams scho laulibas pahrtahpeju agraf fodit.“

Pee scheem wahrdeem majoreene pazel galwu uf augschu, winas wezā duhschiba atgreeschas.

„Tew jaeet pirms manis laukā if mahjas! Tu domā, ka es tew padoschos?“ wina faka. Un wina tuwojās durwim.

Majors neatbild, bet wina azis seko katrai tās kustibai, winsch gataws katrā brihdē uf fiteenu, jo newar no winas zitadi tift wakā.

„Palihdseet manim, labee kungi,“ wina sau, „ka mehš waram scho zilweku faseet un dabut laukā, lihds winsch buhs atkal sawu sapraschanu atdabujis. Apdomajeet, kas winsch ir un kas es esmu. Apdomajeet to, eekams man wina preefschā jaatkahpjas. Es pahrwaldu Ekebi faimneezibu un winsch fehsh zauru deenu lahtschu bedrē un baro lahtschus. Palihdsat man, labee draugi un kaimini! Sche izelfees neaprastamas nelai me, kad manis sche nebuhs. Semneeks dabun sawu baribu un mitekli par to, ka winsch man meschā sahge malku, ka winsch wed man dselfi. Oglu dedsinatajs pahrtika wesdams man ogles, un

plostneeks laisdams manus fokus pa upi lejup. Es rihkoju wifus ūšos labklahjibu weizinošos darbus. Waj juhs domajeet, ka ūšis zilweks war ispiłdit manas darischanas? es jums ūaku, ja juhs mani padūenat, juhs atwerat wahrtus badam!"

Wehl reis pazetas dau-
dsuns roku majoreenei pa-
lihdset, wehl reis laipnas delnas
aisteek majora plezus, to pabr-
runat.

"Nē," wiņū ūaka, "noū
ar jums! Kas grib laulibas
pahrkahpeju aistahwet? Es
jums ūaku, ja wina nees
labprahtigi, tad es nemūchu
to uū rokam un noneūūchu leja
pee ūaweem lahtūcheem."

Pee ūcheem wahrdeem pa-
zeltās rokas noūlihgst atpakat.

Tad ūawā pehdigajā ismi-
ūumā majoreene greeūūas pee
kawaleereem.

"Waj ari juhs gribat mee-
rigi noluhkotees, ka es teeku
isdihtā is ūawa nama, kawa-
leeri? Waj es esmu juhs
seemā pa sneegu ūaldejuūe, waj
es esmu leeguūe jums stipro-
alu un ūaldo brandwihnu?
Waj es esmu pagehrejūūe no
jums maūūu waj darbu par
to, ka dewu jums pahrtiku un
dūihwokli? Waj juhs neesat
bijuūūi pee manis paūargati,
kā behrni pee mahtes? Waj
preeki un ūpirgtums naw
bijuūūi juhsu itdeenisūkā ba-
riba? Nekaujat ūchim wihram,
kureū ir bijis mana muhscha
lahūs, isdiht mani is manas
mahjas, kawaleeri! Nepee-
kaujeet man kluht par ubadūi
uū leelzekeem."

Gesta Berlings nolēzās
pee kahdas ūaiūstas, tumūū-
matainas meitenes, kura pirmit
ūehdeja pee leelā galda: "Tu
preeūūū peezeem gadeem biji
beesūi Borgā, Anna," wiņū
ūaka; "waj tu ūini, waj ma-
joreene ir Ebbai ūahūtijuūe, ka es esmu noūweests mahūitajs?"

"Palihdūi majoreenei, Gesta!" wina tam atbild.

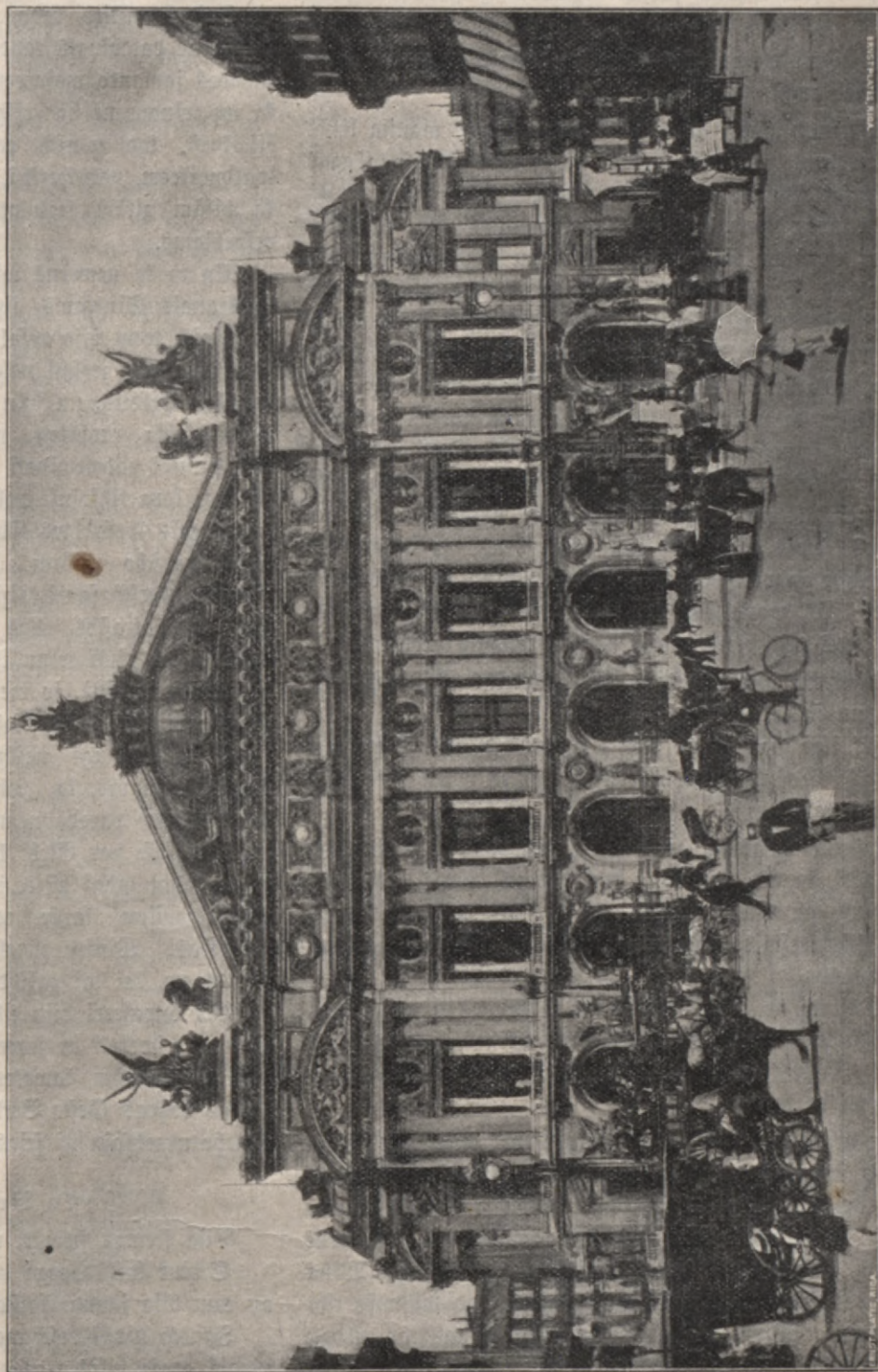
"Tu ūapratih, ka man papreeūūū jateek ūkaidribā, waj
wina ir padarijuūe mani par ūlepkawu."

"At, Gesta, kas tās par domam! Nu, palihdūi tatschu winai!"

"Es jau manu, tu negribi man atbildet. Tad Sin-

trams tatschu ir ūajis ūaiūnibu." Un Gesta atgreesūas
atpakat pee kawaleereem. Wiņū nepaūstina ne pirktina,
lai palihdsetu majoreenei.

At, kaut nebuhtu tatschu majoreene noūehdinajuūe kawa-
leerus pee atūewisūka galda kaktā! Nu wina ūmadūenēs

Barisēs operu namis.

ir atmoduūūas tumūūas domas, un wina azis mirds
duūmas, kuras naw maūakas par majora duūmam. Waj
wiūam tam, ko winiūtagad reds, naw wina nakts parahdiba
tikai jaapūiūrina?

"War kott labi manit, ka winas kontraktis naw tizis
atjaunots," wini murmina.

Nè, no fcha ruhzoſchà, draudoſchà kawaleeru pulka majoreenei naw palihdſibas ko gaidit.

Talab wina atkappjas lihſ durwim un aiſleef rokas preeſch gihmja.

„Kaut tu taptu aiſleegta, kà aiſleegta tapu es,“ uſſauz wina pate few ruhktàs ſahpès. „Lai leelzetſch top tew par mahjokli, grahwis par gultu!“

Tad wina weenu rofu uſleef uſ durwju wehrtuwes, bet otru pazet augſtu gaiſà:

„Uſmanat juhs, juhs, kas kaujat tagad manim kriſt! Leekat wehrà, ka juhsu ſtunda nahſs koti drihſ. Tagad juhs tapſat iſkaiſti un juhsu weeta palits tuſſcha. Kà lai juhs noturatees, kad es juhs netureſchu? Tu, Melchior Sinſler, ar ſawu ſmago rofu, kuru tu leez ſawejeem juſt, peefargees! Tu, Brobijas mahjitaj, tagad nahſs teeſaſchanas laiks. Tu, Ugglas kundſe, uſraugi ſawu namu, nahſs nabadſiba! Juhs, jaunàs, daitàs ſeewas, Eliſabete Dohna, Marianne Sinſler, Anna Stjernhof, netizeet, ka es palikſchu ta weenigà, kurai jabehg no ſawàm mahjam. Un juhs, kawaleeri, nemat wehrà, pah ſemi nahſ ploſoſchàs wehtras. Juhs tiſſat noſlauziti; tagad juhsu laiks ir notezejis, tagad pateefſ wiſch ir notezejis! Es negauſchos ſewis dehf, bet gan dehf jums, jo wehtra ees pah juhsu galwam un kas ſpehs paſtahwet, kad es buhſchu kriteuſe? Al, mana ſirds aſino, nabaga nelaimigo zilweku dehf! Kas dos jums darbu, kad es buhſchu prom?“

Majoreene atwer durwis, bet te kapteins Kriſtians pazet galwu un ſata:

„Bit ilgi man gulet ſche tew pee kahjam, Margarete Belſing? Waj tu man nepeedoſt, lai es waru zeltees un zihnitees par tewi?“

Majoreene iſzihna gruhtu zihniku pate ar ſewi. Bet wina redſ, ka tad, kad wina tam peedos, wiſch zelſees un zihſteſees ar winas wihru, un ka tam wihram, kureſch winu ſchetredſmit gadus ilgi uſtizigi mihlejis, japaleef par ſlepkawu.

„Waj nu ari wehl man buhs japeedod?“ wina ſata. „Waj tu neeſt wainigs pee wiſas manas nelaimes, Kriſtian Berg? Atgreſees atpaſat pee kawaleereem un preezajees par ſawu darbu!“

Un ar ſcheem wahrdeem majoreene aiſgahja. Wina aiſgahja meerigi, bet aiſ ſewis atſtahja ſchauſmas. Wina krita, bet pat ſawà paſemojumà wina nebija beſ ware-nibas. Wina neatdewàs mihtſtuligàm ſahpem, bet wehl wezumà gawilleja par ſawu jaunibas mihleſtibu. Wina nenodewàs ſchehladam, glehwàm aſoram, kad tai wiſs tika ſaprotams. Wina neiſbijàs no klejoſchanas ar ubaga ſpeeki un kulj pa ſawu tehwa ſemi. Wina tikai ſajuta lihdsjeetibu pret nabaga ſemneekem un ſcheem jautrajeem, beſruhpijageem wihreem Lewu eſera kraſtà, nabaga kawaleereem; pret wiſeem teem, kuruſ wina bija pabalſtijufe un ſargajufe. Wina bija pameſta no wiſeem un tomehr tai peetika ſpehta atraidit ſawu pehdejo draugu no ſewim, lai nepadaritu winu par ſlepkawu.

Wina bija wehrà leekama ſeewa, leela ſawà ſpehlà un

darbibas dſinà. Winai lihdsfigus mehſ wairs til weegli neredſeſim.

Nahkoſchà deenà majors Samzelius atſtahja Etebi un pahrgahja uſ Sjö, kas atrodas gluſchi tuwu pee leelàs dſelſs leetuwes. Altringera testamentà, zaur kuru majors bija ſchis ſeptinas dſelſs leetuwes dabujis, ſtahweja gaiſchi un ſkaidri rakſtits, ka no tam nekas nedrihſti tiſt ne pahredots, ne dahwinats kahdam, bet ka wiſs tas pehz majora nahwes jamanto majoreenei waj winas mantineeekem. Tà ka nu winam nebija eeppehjams ſcha eenihſtà mantojuma iſſchkeekſt, tad wiſch eezehla kawaleerus tur par pahwaldneekem, pahrliezibà, ka zaur to wiſch tiſkab Etebij, kà wiſam zitàm leetuwem, dara wiſkaitigako, kas tam eeppehjams.

Un tà ka neweens wiſà aplaimè neſchaubijàs par to, ka kaunais Sintrams iſpilda ſatana pawehles, un wiſs, ko wiſch teem bija apſolijis, til ſpihdoschi peepildijàs, tad kawaleeri bija zeeſchi pahrliezinati, ka winu lihgums tiſs burtiſti iſpildits, un bija ſtingri apnehmufchees zauru gadu nedarit neka prahtiga, waj deriga, waj negodiga, kà ari bija pilnigi pahrliezinati no tam, ka majoreene eſot kauna ragana, kura tihtojufe pehz winu ſamaitaſchanas.

Wezais kruſtehwſ Eberhards, filoloſs, ſmehjàs un jo-kojàs par ſcho uſſtatu, bet kas ko behdaja par ſchahdu zilweku, kureſch ſawà tizibà bija til nozeetinajees, ka pat tad, kad atraſtos elles leefmu widu un redſetu wiſus welnus ſew rinki winu iſſmejet, pat tad apleezinatu, ka tee nemas neekſtè, jo tee newar ekſtè! So kruſtehwſ Eberhards bija leelſ filoloſs.

Geſta Berlings neſazija neweenam, ko wiſch tizeja. Droſchi bija tas, ka, pehz wina pahrliezibas, wiſch majoreenei naw paradà ne maſakàs pateizibas par to, ka wina to padarijufe par Etebi kawaleeri; wiſch tizeja, ka peekſch wina buhtu labak bijis, ja wiſch buhtu miris, nekà nehſat apſahrt apſinu, ka ir wainigs pee Ebbas Dohnas paſchnahwibas. Wiſch nezehla rokas majoreenei atreebtees, bet ari ne, lai tai palihdſetu. Wiſch to neſpehja.

Bet kawaleeri bija tiſuſchi pee leelas waras un godibas. Seemas ſwehtki ar ſaweem meelaſteem un jautribu ſtahweja aiſ durwim, kawaleeru ſirdis bija pilnas gawiku; un kahdas behdas Geſta Berlinga ſirdi ari nemahja, wiſch to tomehr nenehſaja uſ ſejas, waj ari uſ mehles.

Geſta Berlings, poets.

Bija ſeemas ſwehtki un Borgà bija janoteek ballei.

Schiniſ laikà Borgà uſturejàs kahds jauns grafs Dohna un tam bija jauna ſkaiſta ſeewa.

Tautra uſdſihwoſchana tur bija ſagaidama katrà ſinà, wezajà grafa pili!

Ari uſ Etebi bija atſuhtits eeluhgums; bet iſrahbijàs, ka no wiſeem, kuri ſchos ſeemas ſwehtkus te ſwehtija, Geſta Berlings, „poets“, kà winu ſaulaja, bija weenigais, kas wehlejàs aiſbraukt uſ Borgu.

Borga un Etebi, abas atrodas pee Lewu eſera, bet tikai uſ pretejeem kraſteem. Kad eſers aiſſalis, tad no Etebi uſ Borgu ir tikai diwu ſtundu braujeens.

Nabaga Gesta Berlings us fcheem swehtkeem tifa no wezajeem fungeem faprafts là kehnia dehls, kuram ja-representé wefelas walsts gods. Sauna fraka ar fposcham pogam, stihws krahgs un fposchas lafahdas kurpes. Mugurâ tam tifa uswilts smalkatâs bebrahdas kashols un gaischi dseltenajâs matu zirtâs uslikta zaunu zepure. Behlajam weenjuhga lamanam wirsû tifa ussegta lahtscha ahda ar fudraba nageem un tam preekschâ aissuhgts melnais Don-schuans, wisu Gtebi staktu lepnums un gods.

Winsch usfwilpa sawam Taktredam un fatwehra wihtos groschus

Gawiledams winsch aibrauza no Gtebi, wis mirdsedams bagatibas fposchumâ un krahschumâ, winsch, kas jau bes wisa ta bija peeteekofchi spihdoschs ar sawu meefas fkaistumu un leelajam gara dahwanam.

Winsch iibrauza agrâ preekschpusdeenâ. Bija swehtdeena un gar Brojes basnizu brauzot winsch dsirdeja no tureenes atskanot dseefmas. Tad winsch nogreesâs pa weentuligo mescha zeku, kas eet us Vergu, fur tobrihd dsihwoja kapteins Ugglâ un fur winsch bija nolehmis palikt us pusdeenam.

Berga nebija nekahda bagatneeka namis. Bads labi pasina zeku us kapteina salmeem apjumbo mahju; bet tas tifa sanemts ar jokeem un dseefmam un spehlem, là wis weest, un gabja projam tikpat nelabpraht là wis weest.

Wezâ mamjele Ulrika Dillner, kura pahrwaldija Bergâ kehki un audejas, mihi apfweizinaja Gestu Berlingu us trepem. Wina knisfeja un neihstâs matu zirtâs, nofaramâs us bruhnâs, tuhstosch krunzinu iskrastitâs sejas, dezoja aij preeka. Wina weda to fahle un eefahka runat par muishas eemihneekem un nedroschajeem apstahkeem.

Behdas un ruhpes stahwot aij fleegschna, wina teiza: gruhki laiki walddot Bergâ. Neefot pat ne mehrrutku, fo panemt pusdeenâs pee fahlitâs gafas; bet Ferdinands un meitenes esot eejuhguschwi wezo Dist lamanâs un aibraufuschwi us Mumlerndi zil nezil aishemtees. Kapteins esot atkal aifgahjis us meschu un pahrnahlschot droschi ween ar kahdu fihktu saki, kuram pee zepschanaâs wajagot peelikt

wairat sweesta nekâ winsch patâ wehrts. Un to winsch fauzot par baribas eeruhpinaschanu mahjâs. Bet tas nu wehl katrâ gadijumâ waretu eet, ja tikai winsch wehl nepahrnahktu ar kahdu noscheblojamu lapsu, kas ir tas nelabakais swehrs no wiseem, kahbus ween mihtais Deewinsch radijis, weenalga, tikpat neleetojams, waj nu dsihws, waj miris!

Un zeenigâ kundse — ja, ta neefot wehl zehlusês. Wina gutot gultâ un lasot romanus, là to paraduse if mihtu Deewa deenu. Wina naw darbam radita — schi tihrà engela newainiba!

Ne, darbs teef atstahts wezajeem, deenestâ nofirmojuschajeem laudim, kahda, peemehram, ir ari wina. Zaurâm deenam un naktim tu esi kahjâs, lai tikai là laut jele drufzinas faturetu kopâ. Un tas nemas naw tik aplam weegli padarams. Weengad wisu zauru seemu pateescham nebija mahjâs neweena gafas gabalina, isnemot weenu weenigu lahtscha schinki. Un leelas algas wina negaidija: lihds schim wina neefot no tahdas wehl pat ne masatâ masumina redsejuse, bet us eelas jau nu ari gan winas nemetischot, tad reis nespehshot sawai deenischkajai maifes teefai pastrahdat. Sche wina sawu fainneezi tomehr usskatot là zilweku un neapscheblofshot wezajai Ulrikai reis godigas behres noswinet, ja ween gadischotees tifdauds naudas flaht, fo sahrtu nopirkt.

„Ja, kas lai fina, kas lai te beigâs isnahkt?“ wina isfauzâs, pahrwiltdama ar preekschautu pahrazim, kuras pastahwigi tik weegli fkehja pahramalam. „Wehs esam launajam Sintramam naudu paradâ un winsch war mums wisu atnemt. Nu gan Ferdinands ir faderinajees ar bagato Annu Stjernhel, bet winsch winai apniks. Un kas tad lai noteek ar mums, muhsu trim gotinam un muhsu dewineem firgeem, ar muhsu jauno, jautro jaunkundsi, kura grib braukt no weenas balles us otru, ar muhsu lefsajeem tihromeem, fur nekâs neaug, ar muhsu labo Ferdinandu, no kura ne muhscham wihra neishnahks! Kas lai noteek ar scho namu, fur wis set un sato, isnemot darbu!“
(Turpmat wehl.)

Karalbehrens.

Tu, bahlais, fehrais karalbehrens,
Ar dsintara wainadfinu,
Kas tewi aizinâs, kas sweits?
Kas tewim mihtu wahrdu teiks?
Kas nems par lihgawinu!

Tu, bahlais, fehrais karalbehrens,
Ar karaku gredsentinu,
Kur tawa walsts, fur mantojums?
Tawu glahschu pili sedj wiknu jums,
Tu, nahru audseknite!

Tu, bahlais, fehrais karalbehrens,
Tu, swefcho swefchuminu!
Te nawa un nebuhs tew dsimtenes,
Welz semê stikla kurpites,
Kam tu wirs semes staigâ!

Tu, bahlais, fehrais karalbehrens,
Tu, kluso klufuminu!
Lee gibes tew atwehrt firfninu
Nâ zeeschu gleemeschu wahzinu
Un skatit, kas flehpijas winâ!

Tu, bahlais, fehrais karalbehrens,
Tu, smalko smalkuminu!
Lee luktos, kas tewim preekschautâ,
Un redses, tur zita naw neta,
Tik pasatu kamolini!

Ailpeeters.

Mescha brahla stahstis. Sarakšijis Sudrabu Edschus.

(Turpinajums.)

Seewa izehla rotas un peešta tās pee gurneem, at-
krisdama aif smeekleem gultā, sahka smeetees ari pats
Ailpeeters un, peenemdams rauduligo stihgu runaja uš
mani:

— Tā pee mums eet . . . Bahrschanās, laba sadfih-
wofhana, raudas, smeekli, behdas, preeki, darbs un is-
preezaschanās. Ko lai dara schai nelaimes pasaulē? Ja-
dfihwo, zilweki ween esam, to Ailpeeters sin labi, tif
neweens wina nesaprot, wismasak schi seewa un Bata-
laustis.

— Beezi nu muhs meerā, fazija Batalaustis. — Mehš
tewi saprotam labi . . . Ah, Zuhlis jau klah. Waj pa-
pirosus ari panehmi?

— Te buhs schnabis, fazija puika, lifdams buteli uš
galdu, te desas un te ko smehtet.

— Tad jau buhs jaatnes gata ari, pate fazija, — mehš
wakar nokahwām melno wistu.

— Melno wistu? isbijās Ailpeeters. — Kas tad ta par
tahdu fšepkawibu? Un bes manas šinas!

— Tad usklauses tatschu! norahja Batalaustis, —
wistai pagalmā kahds bij pahrsitis kahju.

— Un kapehž wistas islaida ahrā?!

— Tawu zilwetu . . . Tu taf pats winas katru
deenu laidi pataschnatees. Bes tam wistas lops newar buht.

— Lai welns winus parauj, schos schihdus, jo kas tad
zits to buhs darijis? Es wineem pascheem pahrtreefschu
streenas, sadragaschu sprandu un aptauschu wifas pihles!
Ailpeeters sodijās. — Zuhli! Waj tā tu usstatiji wistas,
ko? Mahž schurp, lai es tewi sagrahbju pee patauscha!

Zuhlis sahka raudat.

— Ko nu behrnam atreebtees, es eejauzōs, — tas
putns jau naw ne to dusmu ne to sahpu wehrtis, ko juhs
pār sehnu gribat isgahst. Neraudi wis, Zuhli, tehws sin,
ka tu neefi wainigs. Ej, atnesi labak kahdu glahšiti. Rihf
sahfschu tewi mahzit rakstis un lafit.

Ailpeeterim azis tapa drehgnas un mute pahrschkeebās
fmaidā.

— Pateizees! tas fazija. — Zuhli! Waj mahfi pa-
teittees? Sweschais lungs tewi stolos, tu pateizees. Un
tehwam ari pasaki paldees. Zuhfu tehws par jums gahdā,
un jums jaisturas ar mihlestibu un bijaschanu.

Bet Zuhlis steidšigi atnesa glahši, parahbdijās mahfe ar
zeptu wistu, un tehws drihs bija aismiršis i dusmas uš
schihdeem i sawu pedagogiju.

Wareja redset, ka te eemeschana nebija reta leeta.
Dsehrām mehš ar Ailpeeteri, eemeta ari sawu teefu faim-
neeze un Batalaustis.

Batalaustis stagaja pa istabinu, labo roku issteepis,
un sahka dseedat:

„Antonius, tas skaisstais jauneklis.“

Pa tam Ailpeeteris apfolija man selta kalnus schini
pilsehtā, — mahjškolotaja weetu pee bagateem tirgoneem,

selta ruhpneekeem un pat pee gubernatora, turam winsch
ari tifko nebija paschuwis kahdu tur drehbju gabalu.

„Antonius, tas skaisstais jauneklis,“ wilka Batalaustis
drebofchā baritonā.

— Jums jau eet jauhi! pahrtarauza dseedaschanu jautra
bals . . . Ailpeeter! Marij! . . . Sweiti!

Sptaugā parahbdijās ofizeera zepure, paschauras, sme-
kligas azis, pilna bahrda un dseltainas uhsas, tad plezi
ar ofizeera paketem un pehdigi pats scho preekschmetu
ihpaschneeks, jauns zilweks, garos sahbatos un uš ahru is-
leettām kahjam.

— Ah, Klajin! eesauzās Ailpeeters, dodamees weefim
pretim un aptampdams to ap taklu. „Kristus ir uszehlees
no mironeem! Kristus ir uszehlees no mironeem!“

— Nu . . . pf! pf! . . . Nu! . . . Marij! Mahž,
glahb mani . . . pf . . . no sawa wihra. Ailpeeter, pa-
laidi nu, es tew pateifschu ko jauku, — puhfa ofizeers.

— Ja nudeen, waj nu neefi deesgan iskehmojees, rahjās
seewa, — buhtu taf nu weefim dewis meeru!

— Nu tad saki, kas tewim ko teift, atlaidās Ail-
peeters, — grihi weenu schnabi?

— Dodi kad diwus no weetas. Bet tew te fwefschi,
pahrtarauzās Klajinsch, eeraudšijis mani.

— Ak ja . . . Ruhdsu lungs, eepaschtees.

Mehš eepasinamees.

— Te jau mas tās ruhmes, fazija faimneeze, — eefim
labak leelā istabā

— Nekas, atbildeja Klajinsch nosehsdamees gultā, —
wifur labi, kur kas ir. Nu kà eet, Batalaustis? tas jautaja
plehsdams no wistas rumpja ziftu.

— Kà lai nu eet? jautatais fazija . . . „Antonius,
tas skaisstais jauneklis!“

Tad peepeschi apstahjās un eegahja few ar duhri pa
kruhtim.

— Waj redsat dšihwu mironi? Skatat dšihwu mironi!
Klajinsch smehtjās, ka baltee sobi mirdseja un, ar weenu
roku turedams grauschamo ziftu, ar otru eelehja paprahwu
glahši, kuru faimneeze atnesa un nolika uš galdu.

— Ailpeeter, sche, pasneedši Antonijam, man ar wiku
gribas eemest, tas fazija.

— Bet schoreif es atnahju porunatees ar tewi par
nopeetnu leetu, winsch turpinaja, kad bija ar Batalaustu
sahsehriis. — Waj tu wehl mahfi paschuht mehтели?

Ailpeeters aplaida mums tahdu flatu, ar kahdu fko-
lotajs mehds luhkotees skolenos, kad kahds no teem isteizis
mulkigu jautajumu.

— Tad gan laikam pats few liffi schuht? tas uspra-
fija. — Wari apwaizatees pee polizijmeistera, wari istaujaj
pirmā tschastoka pristawu Danilewsku, skolotaju Kerberi un
un negribu wifus pee wahrda faukt un ja tee fazis, ka
Ailpeeters sawu amatu aismiršis, tad es abatas wairs ne-
nemschu rokā!

— Nu, tapehž newajaga bšaut . . . Es jau tizu! apgalwoja Klajinš. — Sche, dšer, azis pahrgreesis! Kas aisees pehž buteles?

Mehs dšehrām lihds wakaram.

Kad uguns jau bija aisdedsinata, pahrnahža Žeschka, jehra zepurē, kaschozinā un garos sabbašos.

— Tu tehvam šchowakar nerahdees, mahte patschufsteja dehšlam. Kur tu naidu liki?

— Panehmu lihdsi, atteiza dehšs, wilkdams no kahjam peemirkufšos sabbašos, jo ahra kuša sneegs.

— Bil tad wehl ir atlizees?

— Ir pawisam šeschi rubti. Es schodeen pahrdewu labi daudš.

— Tad dodi šhur, es paglabaschu, mahte šazija.

— Wiša es nedošchu. Trihs rublus wari nemt, te ir mazinš, to pahrejo atšahji man.

— Es, dehšlin, panemschu tšchetrus. Žuhlim naw krekla, janopehšt drehbe krekšlam. Un riht meesneeku puischi atsteeps žuhšas galwu. Tehvam ari naw ne kapeikas.

— Ne kapeikas . . . dehšs steepa klusu, — bet uš zeemeem til tahfu brauz. Nu labi, nemi tšchetrus, bet diwus rubulifšus atšahji man.

— Waj ehšt ar' gribas? prašija mahte.

— Ne, es pahdu . . . Mehš abi ar Andreewu . . . Andreews ari atnešis galv. Winam pawahri eedewa desmit mahrzinas atkritumu . . . Un buteli brandawa ari wišch atnešis . . .

Kā schodeen redsu Nispeeteri, Batalaufku un Klajinu dšeram, šchoreis leelā istabā pee „darba galda.“ Klajinš šmaida uhsas raustidams un azis plati eephehtis, Batalaufšis sehšch, galwu noduhris, un šaimneeks pats stahw pee weena loga, ismetees westēs un bašam kahjam. Pee seenas karajas leelas šchekhres, lenkis un linijals. Uš galda stahw diwas tufšas pusbuteles un pilna butele, atleekas no wistas rumpja, dešas strunkis, galda našis, šahšs trauzinšch un gabalinšch rupjas maifes. „Widus istabā,“ kuru ziti nosauktu par noschogotu krahšns preekšchu, pee galdina sehšch Žeschka, nowilkdams šekes, kamehr aiskrahšni Batalaufka gultā, atlizees garšchtauku Žuhšis. Gar šcho gultu un krahšni palitufe šchaura špraudšina uš otru špraugu starp seenu aif galwgata un leelo krahšni; pa šcho otru špraugu tika dibinistabā, kur stahweja pašcha šaimneeka gulta un jau minete krahmi. Krahšns apakšā dšihwoja wistas, zeldamas dašchreis tahdu trokšni, ka Nispeeters, kurešch weegli bij uštrauzams, mehdsja pakert kruk un nitni wanditees pa šcho zeetumu. Tad wistas patwehrās atstatakajā stuhri un isturejās preekšchšhmigi meerigas.

Dšizeers eelehja. Kad wišch bija šabeedribā, tad ziti daudš pee leeschanas netika, to teesu pee dšerschanas jo beeschi.

— Dšeri, azis pahrgreesis! wišch allasch mehdsja ušmudināt, pats pee tam pahrgreesdams azis un pahrschkeebdams šeu.

Batalaufšis kahdreis newareja ustaustit glahši. Tad weens waj otrs winam to pašneedša.

Pa leelakai dakai dšerschana mehdsja notikt, „widus istabā.“ Tad „Antonius“ allasch sehdeja uš šawas gultas, un Žuhšs, tam lihdsās, ari waj nu sehdeja jeb guleja.

— Kas ir, Antonius, waj neeemetifim? jautā ofšizeers, noschdees pee masā galdina ar muguru pret dšels krahšninu stuhri.

— Lai nu šchoreis paleet, Batalaufšis šaka, — weenu-mehr jau newar dšert.

Pluhdu breesmas Parišē un aptahrtne

— Weenu glahšiti jau war, — mudina ofšizeers. Sche Marij, pašneedš Antoniusam.

Pehž pirmās glahšes „Antonius“ klausās, ko ziti runā, un kustina til uhsas, pehž otrās wišch ir uszehlees kahjās un kaut ko meklē pa krahšns augšchu, pehž treschās attal noschšchas gultā, bet tuhlin uszetās un panahšas kahdus fokus uš preekšchu.

„Antonius, tas štaistais jauneklis,“ uswekl Klajinšch, bet šahšt smeetees un pašneedš Batalaufkam zeturto glahši.

— Waj redsat dšihwu mironi? pehdejais šaka, istufšchoto glahši nolizis un isflehjees taišni. — Štatat dšihwu mironi! tas peebild, eegahšdams šew pa kruhtim, ka nodun.

Я — живой мертвецъ! winsch peemetina pa freewiski, galwu masleet atgahsis un drusku pazehlis labo rofu . . .

Minetā, pirmā wakarā, tad uš galda parahdijās war-
buht jau peektā butele, gar logeem ahrā nodimdeja soti
— Laikam Andreews, fazija fainneeze.

Ahrdurwis atwehrās, un dsirdeja diwas balšis klusu
runajam. Tad no preekschinas, kà lehni, kà bailigi,
atbarijās greisās durwis istabā, un krahsns preekschā
palika stahwam divi tumšchi tehli, weens milšigā aitahdu
zepurē.

— Kas ir? jautaja ofizeers. — Nahtat tuwat, ja esee
kreetni zilweki.

— Nu kà tad, Andreews jau ir, fazija fainneeze,
— ko nu stahwat, nahtat ween, kad aizina, palihdsat is-
dfert, bail, ka nepeedser gala.

— Dser, azis pahrgreesis! Antonius, tas skaištis
jauneklis!

— Я — живой мертвецъ!

— Es jums, fainneez mihtā, ari atnesu gatu, fazija
weens no eenahjejeem, peenahdams pee galda un uslik-
dams zitām butelem lihdsās wehl weenu, pilnu, un pee-
dewam wefelu kaudsi beesā zutura papitē eetihčas tela
gakas, no kuras istabā isplatijās garda smarscha.

Tas bija plezigs zilweks, leelaks par wideju augumu
ar gluschi melnu bahrsdu, melnām uhsam un mateem.
Ari seja bija kà tšhiganam un wišs leezinaja deen-
widneeku.

Mehs eepafinamees drihs, un Andreews man istahstija,
ka winsch dsimis bulgars, freewu-turku karā atbrauzis
generalim Siwersam waj Sasam, labi neatminos, lihdsi
uš Zelgawu par sulaini, tad bijis wairak weetās Peter-
burgā, weenā weefnizā issabšis no kases naudu, tizis
fanemts, notesats un aissuhstis pee spaidu darbeem uš
feschi gadeem un tad te nometinats uš pastahwigu dsihwi.
Te winsch esot eekrahjis kahdu masumu naudas, apprezejis
mihletu skuti un atwehris masu dschreenu pahrdotawu.
Bet drihs jaunā seewa panehmuse wifu krahjumum un ar
kahdu gahjeju aislaidu'ēs lapās. — Tagad tas ejot, pah-
dodams awises, pahrgulot nakti, kur atrodot weetu, wairak
gan te pee Aispeetereem, un dserot uš nebehdu, gribedams
aismirst neustizigo seewu . . . Winsch labi runaja
latwiski.

Drs peenahzejs bija wehl jauns zilweks. Winsch
stahdijās preekschā par pulkstentaitajaju Bizlingu, wifu wa-
karu noschdeja atstatu no ziteem un mas ko runaja.

— Kur tad palika schowakar bruhte? fainneeze greesās
pee Andreewa, kuresch, zepuri nonehmis un awischu pafu
nolizis, darbojās atwekkot buteli.

— Mihtā fainneez, es tatschu jums atnesu desmit
mahrzinas gakas, luhdsās bulgars. — Zitu reis nekschu
masaf.

— Ak bruhte? jautaja Aispeeters, noschdees ar kahjam
uš galda un atspeedees stuhri. — Ja tu manu namu te
gribest pahrwehrt par peedausibas un nesahhibas perekli,
tad tew ilgi sche gutu weetas nebuhs. Pamelle kur zitur.

— Ha, ha! smehjās Klajinsch, — peedausibas un ne-

sahhibas perekli! Antonius, tas skaištis jauneklis . . .
Waj tew, Aispeeter, skaudiba?

— Es neweena newedu istabā, taisnojās Andreews.

— Luht, nu jau pats istahsta! smejas fainneeze.
Istabā gan newedi, bet wifu nakti kà kà kà newareju
aismigt, schluhzāt pa augschu no weena gala behnineem
lihds ottram.

— Urrah! sauza Klajinsch. — Dseri, azis pahrgreesis.
Sche, Andreew, eemeti, Antonius tas skaištis jauneklis!

— Skaudiba, noteiza nizinoschi Aispeeters. — Bet kur
tad Jeschka?!

— Jeschka fen jau gut, fazija mahte. — Waj tad tu
neredseji, kad atnahza?

— Un noudu wifu ir notehrejis?

— Kur nu notehrejis! Atnesa feschu rubkus. Eschetrus
atdewa man, diwas patureja few.

— Nu tad labi. Tad puika ir teizams. Paschuschu
tam jaunu mehteli. Lai wehl pafreenas ar awisem lihds
rudenim, tad sešnam buhs jaeestahjas nopeetnā deenestā.
Sarunaju jau wiku pee Uktorowa pasaschā.

— Bit reis tew buhs jafaka, ka newis Uktorowa, bet
Wtorowa, pamahzija Batalauskis.

— Nu kà tad Uktorowa! Tā jau es ari faka.

Klajinsch drihs sahka swebht tabaku. Winam peewee-
nojās Aispeeters, puhdsams, swilpdams un schtdams ar p
preekschgalā, un ari man breefmigi nahza meegs.

Sainneeze eerahdija man weetu turpat „fainneeka
istabā“ un drihs es jau atrados sem segas.

— Bet kur tad juhs paschi? es jautaju.

— Mehš ar Zuhli gutam krahsns augschā. Par
mums nebehdejatees.

Aispeeters labprahht gut uš galda, Andreews un pulkstent-
taistajis paraduschi wahrtees uš grihdas, bet Klajinsch
nekad nepaleek te pa nakti, lai gan tumšā pa pilsehtu koti
bailiga eeschana, — neeka zepures deht, zilwekam greesch
nost kaku. Te Sibirijā puše zilweku fleplawas ir un
laupitaji. Pasargi Deews! Waj pee mums Widsemē tā
noteek Te zilwekam naw Deewa firdi . . .

Ofizeers teescham aischahja. Es domaju drihs eemigt,
tik kas to dewa. Kaut kas skaudigi koda. Ko pagreeses
uš weenu puš, — dur, ko uš otu, dsch neschehligi. Bet
wisur troksnis, schnahz pa labi aisch seenas, krahz uš krahsns,
krahz semē uš grihdas.

— Jums, warbuht, nedod gulet blaktis, isdsirdu Ba-
talauska balš. — Panahkatees schurpu, es jums pasneegschu
pulweri.

— Ah . . . Tas ir teizami, es atbildeju.

— Iskaisat pa gultu, tad nekodis. Mufu mahjā
tahdas mantas netruhtst.

— Un ofizeers aischahja gan, es faziju, lai buhtu
ko runat.

— Winsch jau te nekad negut. Baitu nepasihst. Neba
tur karā breefmu naw peeredsejis.

— Kurā armijā winsch bija? jautaju.

— Winsch bija Port-Arturā. Tur tam fashahwa
kahjas. Tahdu fashautu aischweda uš Japanu, isdseedinaja

gan, bet kahjas palikufchas lihkas. Waj juhs neeweherojat? . . . Winsch tepat pabeidja ari junkurskolu, te apprezejās. Seewa ir freeweete, jauna, esot skaisla. Tik ar seewu kopā wairs nedsihwo, jo winam projam esot, ta wasajās ar ziteem, braukaja pa weefnijam, guleja naktis numuros . . . Kur ar tahdu dsihwoft? Winsch grib:ja noschaut i seewu i patš noschantees, bet mehš to peerunajām, — šak, tad jau labak laidi peerē seewas mahtei. Ta ween pee wisa ir wainiga. Gribēja, proti, sagrahbt sawās rokās groschus un snota mantu. Winsch ir turigs, dabuja mantojumu un tureja birschu . . . Birscha — tas ir fuhrmani. Wehl tagad tam katru deenu braukā pa pilsehtu treji rati. Tas te naw neeks . . . Tik Klajinsch neatfina sawas seewas mahtes eejaufschanos no pascha saktuma. Un tā uguns bija pakulās. Marusa, proti, ir jaunina, dsihweš nepasihst, mahte to gan mušina, bet naudas tai nedod. Nu, un sahfa braulat. Ahbols no ahbeles tahku nekriht. Tā fata, ka mahte ari par naudu gatawa pahrdot waj dwehfeli.

— Es buhtu schikhees! faziju.

— To jau winsch tad ari gribēja un reis watarā ar to noluhku aishajja pee seewas mahtes. Sinams, seewa jau ari sinaja. Grib, lai dodot trihs tuhstoschus. Bet Klajinsch atkal saprot, ka saistitam seeweescham tomehr daudš gruhtak, nekā brihwam, — lai nemam waj to paschu prezeschanos. Kapehž tam maksat naudu, kad sinams, ka

mahte un meita tāpat grib brihwibu? Un waj sinat, peekahwa to gandrihs lihds nahwei, knapi atwiltās pee mums. Redsat, zil gudras, — bijuschas noslehpufchas sawus neleeschus dahrsā. Par laimi, ka wahrte nebija aishlehti, tad gan buhtu peekopufchi puifi, kā nahkas. Bes testamentes seewai tā kā tā wišs buhtu peekritis . . . Buhtu i brihwa, i mantiga. Tagad nu gan meita ar mahti fanahufschas ragos, un Marusa nahk waj katru deenu, lai mehš tai palihdsam islihgt ar wihru . . . Luhdsas, raud . . .

— Un Klajinsch?

— Š gataws peedot, i atkal nē. No weenas puses winsch jau to mihl, neba tad zitadi buhtu prezejees, — no otras puses atkal bail, — mahziba jau dabuta.

— Šm, domaju dikti, — tikdaudš to neisdewufchos zilweku liktenu!

— Šums taisniba, fazija Batalaufkis, — neisdewufchos zilweku . . . un war ari teikt: zilweku neisdewufchos liktenu.

— Un kopā kahdā masā telpinā, faziju.

— Ja . . . Tas ir brihnischigi . . . Bet es domaju, ka tahds ar tahdu beedrojās. Bagats ar bagatu, gudrs ar gudru un nelaimigs ar nelaimigu. Nelaimie nelaimi faosch un tahds jau ari sakams wahrds, ka radneezigas dwehseles weena otru atrod.

Mehš aplufsam.

(Turpmat wehl.)

Doktors.

A. Tschelow a, wina kopotos rakstos neeweetots stahšis.

Weefu istabā bija klusu, tik klusu, ka skaidri wareja sadirdet kā tur pee greestem atstās no lauka eelidojuschais aklais dundurs. Wafarnizas šaimneeze, Olga Swanowna, stahweja pee loga, skatijās us puķu dobi un domaja. Doktors Zwetkows, winas mahjas ahrstis un wežs pašina, kufsch bija ataižinatš ahrstet Mišchu, sehdeja atsweltnes kleshlā, schuhpoja sawu platmali, kuru winsch tureja abās rokās, un ari domaja. Bes wineem abeem nebija nedš weefu istabā, nedš ari blatus istabās wairaf ne dwehseles. Saule jau bija noreetejuse un kaktos sem mehbelem un palodsēs jau sahfa gultees watarā ehnas.

Scho klusumu pahtrauja Olga Swanowna.

— Wehl schaufmigaku nelaimi naw eespehjamš pat ne isdomat —, wina teiza, nenoweherdamās no loga. — Juhs tatschu sinat, ka bes schi puifena manai dsihwei naw nekahdas wehrtibas.

— Ja, es to sinu, — fazija doktors.

— Nekahdas wehrtibas! — Olga Swanowna atfahrtoja, un winas balšs eedrebejas. — Winsch ir preeksch manis wišs. Winsch ir mans preeks, mana laime, mana bagatiba, un ja, kā juhs sakat, es wairs nebuschu mahte, ja winsch . . . nomirs, tad no manis wairs atliktees pahri tikai ehna. Es nepahrdsihwofchu.

Mokas laufidama, Olga Swanowna staigaja no weena loga pee otra un turpinaja:

— Kad winsch peedsima, tad es winau gribeju nobot behrnu audsinaschanas eestahde, juhs to atminesatees, bet, at Deews, waj gan toreis un tagad war falihdsinat? Tad es biju banala, mulkigi pawee gla draiskule, bet tagad es esmu mahte . . . saprotat? es esmu mahte un zitu wairaf neko negribu sinat. Stary tagadni un pagahtni guf dsihch besdibens.

Estahjās atkal klufeschana. Doktors pahsehhdās no krehla us diwana un, nepazeetigi rotatadamees ar platmali, zeeschi noskatijās Olgā Swanownā. No wina sejas bija redsams, ka winsch gribeja runat un gaidija preeksch tam isdewigu azumirkli.

— Juhs klusejat, bet es tomehr nesaudeju zeribas, — šaimneeze pret winau pagreesdamās, fazija. — Kapehž juhs zeeschat klusu?

— Man par zeribu buhtu ne maksats preeks, Olga, bet tās naw, — Zwetkows atbildeja. Breesmeklim ir jastatas taisni azis. Sehnam ir smadsenu dilonis, un ir jazenschas peeradinatees pee domam par wina nahwi, tā ka no schis slihibas nekad neatwesefojās.

— Mikolaj, waj juhs esat pahrleezinati, ka nealocatees?

Tahdeem jautajumeem naw nekahdas nofihmes. Es esmu ar meeru atbildet, zik jums tihl, bet no ta jums netaps weeglati.

Olga Zwanowna pasleħpa feju loga aiskaros un sahka ruhgti raudat. Doktors peezehlas, pahrgahja wairak reises pa weefistabu, peħz tam peegahja raudoschaj klahť un weegli peeflahras pee winas rotas. Spreeschot peħz wina neno-teiktam kustibam un peħz druhmas isteiksmes ta seja, kas wafara krehsla bija gluschi tumscha, winam gribejas kaut ko fazit.

— Klaufatees, Olga, — winsch eefahka. — Dahwajat man azumirkli usmanibas. Man ir jums par kaut ko ja-prasa. Tatschu, lai — paleef, tagad jau jums pawisam kas zits prahťa. Es wehlat . . . zitu reisi . . .

Winsch atkal apsehđas un nogrima domas. Ruhgtas luhdsoschās raudas, kas lihđsinajās meitenes raudaschanai, turpinajās. Nenogaidijis scho raudu beigās, Zwetkows nopuhťas un isgahja no weefistabas. Winsch dewās uf behrnu istabu pee Mischas. Sehns tapat ka agrak guleja augschupehdu un nenoweħrdamees flatiņas weenā weetā, itka ko klaufđamees. Doktors apsehđas uf wina gultas malas un aptaustija pulsu.

— Mischa, waj sahƷ galwa? — winsch jautaja.

Mischa atbildeja tikai peħz kahda brihscha:

— Ja. Es pastahwigi sapnoju.

— Par ko tad tu sapno?

— Par wifu . . .

Doktors, kuresch nemahzeja runat nedf ar raudoscham feeweetem, nedf ar behrneem, noglahstija wina karsto gal-winu un nomurminaja:

— Nekas, miħto puifiti, nekas . . . Schini pasaulē bes flimibam newar nodfihwot . . . Mischa, kas es esmu? Waj tu pasihsti?

Mischa neatbildeja.

— Waj koti galwa sahƷ?

— Ja . . . koti. Es pastahwigi redsu sapnus.

Winu apraudsfijis un istaujajis istabmeitu, kura flimo kopa, doktors bes kahdas steigas atgreesās atpakat weesu istabā. Tur jau bija tumschs, un Olga Zwanowna, kura stahweja pee loga, islikās peħz flueta.

— Waj eedefinat uguni? — Zwetkows jautaja.

Wina neatbildeja Alkais dundurs wehl aishween lidoja apkahrt un fitās pret greesteem. No ahreenes neeepuhda ne masafais trofñitis, gluschi ka kad wifa pasaulē lihđ ar doktoru domatu un newaretu apnemtees runat. Olga Zwanowna nu wairs neraudaja, bet ka agrak, klusu zeef-dama un dfitās domās flatiņas uf puķu dobi. Kad Zwetkows peegahja winai klahť un zaur nokrehslu eeflatiņas winas bahlajā, behdu fagraustajā seja, winai bij tahda is-teiksmē, kahdu winam gadiņas redset pee tās agrak tikai wisleelakam galwas sahƷem, wifus speħkus atnemoschaj migrenai usnahťot.

— Nikolaj Trofimitsch, — wina usrunaja to, — pa-klaufatees, bet ka buhtu, ja pasauktu konfliktu?

— Labi, es rihtu ataižinaschu.

No doktora balfs isflanās weegli wareja spreest, ka

winsch dauds neto no konfliktu deriguma netura. Olga Zwanowna gribeja wehl kaut ko jautat, bet usnahťuschās raudas wina pahtrauja. Wina atkal pasleħpa feju logu aiskaros. Schini brihđi no ahreenes atlidoja schurp flaidri ischfiramas musikas orkestra flanas; orkestris speħleja wafarnizu pawiljonā. Wareja sadfirdet neween taures, bet pat wijoles un flaites.

— Ja winsch zeefch sahƷes, kapeħz tad winsch kluse? — Olga Zwanowna jautaja. — Pa wifu deenu ne flanas. Winsch nekad nesuhđsas un neraud. Es sinu, Deews atnem mums scho nabaga puifiti, tapeħz, ka mehš netu-rejam wina deesgan dahrgu. Kahds leels dahrgums!

Orkestris nobeidsa marschu un brihtiau wehlat balles sahťumam sahka speħlet jautru walfi.

— At Deews, waj tad teescham nekahdi naw eespeħjams palihđset? — Olga Zwanowna eewaidejas. — Nikolaj! tu efi ahřts un tew wajaga finat, kas jadara! Saprotat, ka es schi saudejuma nepahřzeetischul! Es nepahřdshwofchu!

Doktors, kuresch nemahzeja runat ar raudoscham feeweetem, nopuhťas un sahka kluseem fokeem staigat pa weesu istabu. Pahgahja labs laiks, pilns nospeedoschas kluse-schanas, ko pahtrauja weenigi raudaschana un nenofihmigi jautajumi, kas leetas stahwolli negrosija. Orkestris pa tam starpam bija nospeħlejis kadriku. Bija tapis pawisam tumschs. Blakus sahle istabmeita aishđedfinaja lampu, bet doktors pa wifu laiku neislaida zepuri no rotam un tai-fijas kaut ko teikt. Olga Zwanowna wairak reises isgahja pee dehla, paseħdeja pee wina pa pusťundai un atgreesās atkal atpakat weesu istabā; laiku pa laikam wina nehmas raudat un kurnet. Laiks wilkās nomozoschi gari — un wafaram, likās, nebija gala.

Pusnakti, kad orkestris pabeidsa kotiljonu un aplfusa, doktors sahka taisťtees braukt mahjas.

— Es riht atbraufschu, — winsch fazija, speesdams fainneezes auksto rotu. — Zuhš leekatees gulet.

Preefichistabā uswilzees meteli un panehmis rotās sawu needres speeki, winsch wehl pastahweja, padomaja un atgreesās weesu istabā.

— Es, Olga, riht atbraufschu, — winsch dreboschā balsi atlahřtoja. Waj dfirdat?

Wina neatbildeja un, ka likās, no behdam bij saudejuse eespeħju runat. Mehteli un neislaidams needru no rotam, Zwetkows noschđas winai blakus un sahka runat klusā, maigā, pustschukstoschā balsi, kura it nepawisam nepeesstahweja wina solidajam druknajam stahwam:

— Olga! juhfu behdu dehť, pee kuram ari es nemu dalibu, gluschi ka ari manejam . . . Tagad, kur melot buhtu noseegums, es juhš luhđsu teikt man pateefibu. Zuhš weenmehr apgalwojat, ka schis sehns ir mans dehš. Waj tas ir taisniba?

Olga Zwanowna zeeta klusu.

— Zuhš bijat weenigais zilweťš, kuram es sawā dshwē esmu peefehrees, — Zwetkows turpinaja, — un juhš newarat nemas eedomatees, zik dšli manas juhtas tika aishľahrtas zaur meleem . . . Nu, es juhš luhđsu, Olga, sakat kaut reisi dshwē man pateefibu . . . Schahdos azu-

mirkfos newar melot . . . Satat, ka Miſcha naw mans dehls . . . Es gaidu.

— Wiaſch ir juhsu.

Olga Zwanownas feja nebija redsama, bet winas balſi Zwetkowam likās atſtanot ſtomiſchanās. Wiaſch nopuhtās un uſzehlās.

— Pat ari tahdos azumirkfos juhs nonematees runat melus, — teiza wiaſch ſawā paraſtā balſi. Jums naw it nekas ſwehts! Paſlaufatees un ſaprotat jel mani . . . Manā dſihwē juhs bijat weenigais zilweks, kuram es wareju peekertees. Kaut ari juhs bijat netikla, banala un nizi-nama, bet iſnemot juhs, es neweena zita ſawā dſihwē neefmu miſhejis. Œhi maſā miſheſtiba tagad, kur es taiſos tapt wezs, ir weenigais gaiſchumiaſch wiſās manās atminās. Kapeh3 tad juhs to aptumſchojat ar meleem? Kapeh3?

— Es juhs neſaprotu.

— At, mans Deews! — kleeſja Zwetkows. — Juhs melojat, juhs loti labi ſaprotat! — kleeſja wiaſch wehl ſkanaki un ſtaigaja pa weefu iſtabu, duſmigi wizinadams needru. Zeb waj juhs to eſat aiſmiruſe!? Tad es jums atgahdināſchu! Weenadas tehwa teeſbas ar mani uſ ſcho puiſenu ir tā Petrowam, kā ari adwokatam Kurowſtim, kwei, tāpat kā es, lihds pat ſchim laikam iſſneedj Jums dehla audſināſchanai naudu! Tā, luh! Wiſs tas ir man it labi ſinams! Es peedodu agrakus melus, lai tee Deewa ſinā, bet tagad, kur ſehns mirſt neſt, juhsu meloſchana ſchnaud3 man riſkli zeet! At, kā es noſchehloju, ka ne-mah3u runat! Kā noſchehloju!

Zwetkows atpogaja mehteli un nemitedamees ſtaigat, turpinaja:

— Nekreetnā ſeeweete! Uſ winas nedara eeſpaida pat ne ſchah3di azumirkfi! Wina pat ari tagad melo tikpat weegli, ka dewinus gadus atpakal „Gremitaſchas“ reſto-razijā! Wina baidas, ka ja ta man atklah3 pateeſibu, tad es wairs turpmal nedoſchu winai naudas! Wina domā, ka ja wina nebuhtu melojufe, tad es nebuhtu ſchi puiſſcha miſhejis! Juhs melojat! Tas ir ſemu!

Zwetkows peekſta ar ſawu needras ſpeeki pee grih3as un kleeſja:

— Tas ir negehligi! Sabojatais, iſkehmotais radijums! Juhs eſat janizina, un man ir kauns par manām juhtam! Ja gan! Juhsu melu pa wiſeem ſcheem dewineem gadeem man pahri kaſlam, es eſmu winus zeetis, bet tagad ir — deefgan! Deefgan!

Iſ tumschā fakta, kur ſehdeja Olga Zwanowna, bija dſirdama raudaſchana . . . Zwetkows apluſa un no-

ſahſejās . . . Geſtahjās klusu zeeſchana. Doktors lehninam aiſknopeja mehteli un ſah3a meklet zepuri, kuru wiaſch bij paſaudejis ſokojot.

— Es uſtrauzos, wiaſch murminaja, noleedamees ſemu uſ grih3as. Pawiſam neewehroju, ka tagad jums galwā zitas domas . . . Deews ſin, ko wiſu neſarunaju. Juhs, Olga, tam nepeegreeſchat wehribas.

Wiaſch atrada zepuri un dewās uſ tumscho fakta.

— Es juhs apwainoju, — wiaſch teiza klufā, maigā puſtſchukſtoſchā balſi. Bet es wehl reiſ juhs luh3fu, Olga. Satat man pateeſibu. Starp mums nedrih3t at-raſtees meli . . . Es pahrrunajos, un juhs tagad ſinat, ka Petrows un Kurowſtis naw preeſch manis nekah3s no-ſlehpums. Warbuht, ka jums tagad ir weegli pateikt taiſnibu?

Olga Zwanowna padomaja un azim redſot ſtomidamās ſazija:

Ottos Julijus Bierbaum †.

— Nikolaj, es nemeloju, Miſcha ir juhsu.

— At, mans Deews! — eewaidejās Zwetkows, — nu, tad es jums teikſchu wehl wairak: pee manis glabajas juhsu wehſtule Petrowam, kur juhs winu noſauzat par Miſchas tehwu! Olga, es ſinu taiſnibu, bet man to gribas dſirdet no jums. Waj dſirdat?

Olga Zwanowna neatbildeja, bet turpinaja raudat. At-bilbes welti iſgaidijees, Zwetkows parauſtija plezus un iſgabja.

— Es riht atbraukſchu, — wiaſch kleeſja no preeſch-iſtabas. Pa wiſu zeku, ſawā kareetē ſehdebam, wiaſch rauſtija plezus un murminaja:

— At, zil ſchehl, ka es nemah3u runat! Man naw dahwanu pahrleezinat un peerunat. Azim redſot, wina manis neſaprot, ja melo! Azim redſot! Kā gan winai paſſaidrot? Kā?

(Beh3 „Jrpo P.“) J. Kr.

Dalchadi raksti.

Antons Tſchechows. Œcha gada 17. janwari Kreewija noſwineja ſawa leelā rakſtneeka, nelaika A. P. Tſchechowa 50. dſimſchanas deenu. Tſchechows dſimis 1860. g. Taganrogā. No ſah3uma wiaſch mah3ijās greeku ſkolā; wehlal Taganrogas gimnaſijā. 1879. g. Tſchechows

eeſtahjās Maſtawas uniwerſitates medizinas fakultatē, kuru wiaſch 1884. g. pabeid3a ar ahrſta gradu. Lihds ar eeſtah-ſchanos uniwerſitatē Tſchechows ſah3a nodarbotees ari lite-rariſti. Wiſpirms wiaſch rakſtija laikraſteem daſchadas rezenſijas, aiſrah3ijumus, teeſu referatus un daſchus ſih3us

feketona gabalus. Weiklee, jautree humoristifsee nostabsti wehrsa drihs ween uf Tschechowu usmanibu un drihs jau wina darbi sahka parahditees kreewu leelajos schurnalos. Kritika peegreesa winam peenahzigu eewehribu un drihs ween jau Tschechows bija atsihts pirmas schiras rakstneefs. Bet ilgi nebija lemte winam sawu swehtigo darbibu turpinat. 2. juliã 1904. g. Tschechows nomira ar diloni, safneedsis tikai 44 gadus leelu wezumu. Sawã 25 gadu ilgã literariskas darbibas laikã Tschechows bef shtakeem darbeem farastijis wairak loffnes stahstu un ftihschu, kã ari daschas it eewehrojamas lugas, no kuram wairakas peefkaita pee kreewu wislabakam. Pehz Tschechowa paschatfihshanãs wina 1899. g. usrafitã autobiografijã ne masu eespaidu uf wina literarisko darbibu darijuse ta nodarbofchanãs ar medizinu, jo neskatoetes uf teoretisko, ari praktiskã medizina nebijuse winam swescha.

Tschechows eewedis rakstneezibã tã fautto „waronisko peefimifmu“, kas pehz tam pahrgahjis waj uf wiseem jawnakeem kreewu rakstneefem. Peemehram nemfim scho weenu weenigo weetu ij wina lugas „Tehwozis Wana“: „No lai dara, jadshwo. Mehsh, tehwoz Wana, dshiwosim. Nodshiwosim garu, garu wirkni deenu, garlaizigu wafaru, pazeetigi paneffim pahrbaudijumus, ko mums liktenis suhtis; puhlesimees bef atpuhtas zitu labã ir tagadin, ir wezumã, un kad peenahks muhsu stunda, mehsh padewigi nomirfim, un tur, winpus kapa, mehsh teiffim, ka efam zeetufchi, ka efam raudajufchi, ka mums ir bijis grubti, un Deews apschelofees par mums, un mehsh ar tewi, tehwoz, mihslais tehwoz, flatiffim gaischu, jauku, tihkamu dshiwu . . . un atpuhtifimees . . . Peenahks laiks un mehsh dabufim finat, kapehz tas wifsh, preefsch kam wifsh schis zeefchanas, nebuhs nekahdu noslehpumu, bet pagaidam jadshwo . . . ja = s t r a h d à , w e e n i g i j a s t r a h d à !“ — Wehl zitã weetã lasam: „Teekdamees pehz pateefibas laudis sperdivus fofus uf preefschu, weenu atpakat. Dshiwes zeefchanas, kshudas un fehras atsweesch tos atpakat, bet dshina pehz pateefibas un stuhrgalwigã griba trenz tos uf preefschu. Un kas war finat, warbuht tee aifskuhsh lihds t i h r o i p a t e e f i b a i.“ Tschechowa waroni weltigi isjerejufchees un istizejufchees, dshiwẽ un laudis wairsh neatrod nefa. Kluffbã wini buhwẽ sawus nahkotnes idealus tahkã nahkotnẽ, bet schimbrihscham welf sawu dshiwes juhgu, kã nefa un zeefsch, leelifki zeefsch. „Naw dshiwẽ nosihmes, naw pateefibas un logikas. Par wifu walda nepeeluhdsjams liktenis un atgadijums.“

Latweefcheem Tschechows ir pasihstams no neskaitameem stahsteem un stahstineem, kas istaifiti neween pa daschadeem laiftraksteem un schurnaleem, daschi pat wairalos tulkojumos, bet isdoti ari atfewischtãs brofshurãs. Pirmais Tschechowa darbu tulkojums latweefschu walodã parahdijãs 1890. gadã. Lihds 1902. g. no wina jau tulkots pahri par 100 daschadu gabalu (1901. g. ween — kahdi 20). Ari leelakã dafa no wina dramam ir pahrtulkotas un israhditas uf muhsu flatuwem.

Tschechowa 50. gadu dshimfchanas deena stary zitu jo fwinigã kahrtã noswineta Maskawas „Dailles“ teatri.

Rigã to stary zitu atklahiti fwineja Rigas literatu un mahstlineeku beedriba un kreewu teatris.

Tschechows apglabats Maskawas Nowodjewitfchi klostera kapos. Wifsh wina kapa weenfahrschs, neleels balta marmora peeminellis. Uf peeminella shteeem, grubti fã lasameem melneem burteem Tschechowa wahrdsh un uswahrdsh. Klufãs, weentufãs weetas un weenfahrschã kapa eespaids, faharã ar netahkãs Maskawas dimdoscheem darba trofshneem, ir leelifks. Un gluschi nejaufchi mums atkal un atkal tã ween leekas, itkã ari wehl ij kapa uf mums Tschechows mihsli teiftu: „Mehsh atpuhtifimees. Mehsh dshirdeffim engetus! . . . Mehsh wifsh debefis dimantos redseffim! . . .“ — usch.

Wefdas no Andrẽ? Preefsch neilga laika isplatiufschãs baumas, ka atkal peeteifufchees kahdi eskimoff, kuri buhtu redsejufchi Andrẽ balonu. Zaur wehstuli par to nosuhtiti uf Londonu tuwaki shtkumi. Kã rahdas, tad schim finam teek peefschirta tik leela nosihme, ka danu waldbiba apnehmufes isfuhtit eskpediziju, kura lai ranga waj nebuhtu eespehjams atrast pehdas no nelaimigã seemefu pola brauzeja. Schoreif teizãs balonu redsejufchi tã fautta Seemefbreeschu efera tuwumã arktifkã apgabalã un runã, ka pat atrastas paleekas no wina. Katolu mifshonars Tirketi par to nosuhtijis sinojumu bishkapam Paskalam Albertã un wehsta, ka balons atrasts kahdã weetã 900 angfu juhdses no Alberta uf seemekeem. Mifshonars bijis zekã uf kahdu Tschipowa indianeefschu nometni, kura atronas pee Seemefla breeschu efera, septinu deenu gahjumu atstatu no Tschertfchila zeetofschna. Notifikums ar balonu nahzis klajã it nejaufchi. Preefterim proti bija klahst rewolwers, un kad eskimofsh to redsejis, tas isbrihnejees fazija, ta leeta isflatotees gluschi tã, kã kaut kas, „kas bijis ziteem balteem wihreem“. Paters Tirketi jautajis, kahdus baltus wihrus tee jau redsejufchi, bet eskimoff leedsãs dot tuwafus pã flaidrojumas. Wehlah indianeefcheem isdewãs winus peerunat, lai tee atklahj sawu noslehpumu un tee tad pashtijufchi, ka no debefim nokritufe balta mahja un tajã atradufchees trihs balti wihri. No mahjas nokarajufchees daudfi striki. Tee trihs baltee drihs efot nomiruschi un winu strikus eskimoff wehl arweenu leetojot. Mifshonars sawã wehstijumã bishkapam faka, wifsch tudak nopratish, ka eskimofseem ir kas flehpjams. Wifsch ir tajos eeskatos, ka Andrẽ ar saweem beedreem warbuht nogalinaja seemefbreeschus, par to eskimoff winus nosita. Gewehrojams, ka schis notifikums rahdas apstiprinamees ari no kahdas otras pufes. Kahds wezsh wihrs, kufsch kopsch 57 gadeem eenem „Good Hope“ postenu pee Mekensh upes, proti, wehsta, ka tajã laikã, kad eskimoff redsejufchi balto mahju, kahdu deenu wifsh apgabala indianeefchi fãstrehjufchi uf postena un wehstijufchi, ka redsejufchi leelu mirdsofchu swaigfni puslihds semu laifchamees pahf sawam buhdam. Swaigfne wini dshirdejufchi zilweku balfis. Mirdsofcho preefschmetu wini redsejufchi puslihds ilgi. Laudis, kuri pasihst schi apgabala indianeefschus un eskimofus, leezina, ka, ja schahdi nostahsti reis isplatiufchees plafchaki stary schim ziltim, tad drofchi ween war peenemt, ka leela dafa no teem ir pateefiba.

Apfkats.

Walsts domes darbiba.

Sehdi 22. janvari wada Somjakows. Nolasfa sozialdemokratu peeprafijumu eefschleetu ministrim par strahdneeku organizazijas wajaschanu no administrazijas, ka ari par daschu wina lozektu apzeetinaschanu par peedalischanos pee pretalkohola kongresa.

Predkains un Pokrowflis II. atsiht peeprafijumu par steidsamu, aistrahdidami us administrazijas nelikumigo rihzibu. Timofchins un knas Rurakins ir pret steidsamibu. Pokrowflis II. prafa, lai peeprafijumu komissjai noteiktu schat leeta mehnefi ilgu laiku, ja peeprafijumu neatsihtu par steidsamu, bet peenem noteikto laiku. Dome pahreet us weetejo teefu reformas tablaku apspreechanu.

Us deenas kahrtibas 19. paragrafs, kurfch pareds daschadus zensus preeksch meerteefneschu wehleschanas: wezuma zenss, — ne masaks par 25 gadeem, mantas zenss, — semes peerderumi tai gubernâ, kurâ noteek wehleschana, tahdos samehros, zil tas wjadfigs preeksch peedalischanas sapulzes, kuras wehl preekschstahwjus us semstwas sapulzem. Schat weeta war buht ar zits nekustams ihpafchums us laukeem, kura wehrtiba naw masaka par 15,000 rubleem. Pilsehtas zenss ir schahds: galwas pilsehtas — nekustams ihpafchums 15,000 rublu wehrtiba; pilsehtas ar wairak nekâ 50,000 eedfihwotajeem, — nekustams ihpafchums 6,000 rublu wehrtiba un pahrejâs pilsehtas — 3,000 rubl. wehrtiba. Isglihtibas zenss — augstfcolas, waj widus fcolas isglihtiba, pee lam zilwekem ar pehdejo isglihtibu (widus fcolas), jabuht bijuscheem amatos, kuros tee eegu wuschki praktiskas sinaschanas un peedfihwojumus.

Domneeks Grims eefneedfiss papildinajumu, pehz kura schihdus newar par meerteefnescheem ne eezelt, ne eewehlet.

No 30 domneekem eefneegts preekschlikums, apspreeft papreefch scho papildinajumu.

Schubinflis paskaidro, ka scho papildinajumu wina prinzipâ newarot apspreeft, jo winsch esot weena data no wispahreja schihdu jautajuma.

Nobalksojot, Grima papildinajumu atmet. Par 19. paragrafu grib runat 38 domneeki.

Adschemows aistrahda us to, ka ihpafchuma zenss nenodroschinajot teefnescha neatkaramibu, jo pehdeja nopelni esot wehrtejami pehz moraliskam ihpafchibam. 19. paragrafa zensa noteikumi dod sinamu wirseenu wisam meerteefneschu institutam. Wispahriko teefu eestahschu teefneschi, kureem neesot noteikts ihpafchuma zenss, neisschkirot neswarigakas leetas, nekâ meerteefneschi. Runatajs ir tabehf pret ihpafchuma zensu.

Dpotschinins grib scho zensu.

Pokrowflis II. domâ, ka zenss teefot eewests tabehf, lai eerobeschotu wehletaju gribu. Upgalwojot gan to, ka zenss wjadfigs teefnescha neatkaramibas dehft, bet teefneschi is muischneeku widus ir atkarigi zensa dehft no ad-

ministracijas. Pateefi neattarigs ir treschais elements kuru nowehrtè pehz personigam ihpafchibam. Ir ari sitzija, sakars ar weetejo apwidu; — pehz seewas ihpafchuma zensa war eewehlet par teefnefi tahdu, kuram naw nekahda sakara ar atteezigo weetu un kurfch nepafihft weetejos apstahktus. Zaur zensu grib saistit semneeku demokratisto masu. Zuhš dodat muischneeku teefu un notodat to, par peemehru, kurskas, waj Besarabijas muischneezibas rolâs. Pret tahdu teefu semneeki isturesees nelabwehligi.

Knas Gotizins pasimo, ka oktobristu frakzija druszin pahrlabojot sawus papildinajumus. Frakzija eestahjotees wispahriki preeksch ihpafchama zensa, titai ar to isnehmumu, ka semstwas sapulzem tiftu dota teefiba eewehlet ar $\frac{3}{4}$ balsu wairumu personas, kuram schâ zensa naw. Bes tam frakzija peeweenojas Dpotschinina papildinajumam, ka wjadfigs zenss ne preeksch atsewischlam gubernam, bet preeksch wisas Kreewijas.

Knas Tenifchews negrib peelaist ihpafchuma zensa atzelschanu, bet runâ gan par wina paseminaschanu. Runatajs tur par eespehjamu atswabinat pilnigi no schâ zensa personas ar juridisku augstfcolas isglihtibu un dot semstwu sapulzem teefibu eewehlet winas ar weenkahrschu balsu wairumu. Wispahriki nemot, runatajs pabalsta oktobristu papildinajumus wina pirmatnejâ weidâ.

Barons Tscherkasows tur par wislabako isglihtibas zensu un leet preekschâ atmetst wisu, kas aistawetu zilwekus ar augstfcolas isglihtibu eewehlet par meerteefnescheem. Runatajs dod padomu nebaiditees no treschâ elementa, jo semstwu preekschneeki un pilsehtu teefneschi esot pateefiba no treschâ elementa. Pehz pauses barons Tscherkasows prafa obligatorisku augstfcolas isglihtibas zensu un ihpafchuma zensa atzelschanu preeksch personam ar augstfcolas isglihtibu.

Timirews aistrahda us to, ka no personam ar augstfcolas isglihtibu, ja winam naw ihpafchuma zensa, prafa, lai winas zeltos no weetejeem eedfihwotajeem un buhtu dshwojuschas atteeziga weeta 5 gadus. Runatajs neatrod par wjadfigu praftbu, lai kandidats buhtu no weetejeem eedfihwotajeem un prafa 5 gadu weeta 3 gadus ilgu dshwes laiku tai weeta, kurâ teefnefi wehlams. Sem schahdeem noteikumeem japeelaisch pee meerteefneschu amateem sefoschas personas: bijuschi muischneezibas marschali, meerteefneschu sapultschu preekschsehdetaji, meerteefu lozetti, pilsehtu teefneschi, ismelleschanas teefneschi, semstwu preekschneeki, swehrinati adwokati un wina palihgi.

Kachnizkis paskaidro darba grupas wahrda, ka buhtu labat, ja teefnefi eewehletu eezirna eedfihwotaji un newis semstwu sapulzes. Winsch prafa teefneschus ar augstfcolas isglihtibu un ir pret ihpafchuma zensu.

Tschinins sata, ka teefneschi naw katreis obligatoriski wehlami is weetejo eedfihwotaju widus.

Moditshews domâ, ka ihpafchuma zensa noteifschana dos meerteefneschu institutam schkiru raksturu, lai gan schkiru intereses un politiku wajagot no teefas no-

schirt. Jaunajai Kreewijai wajadfiga teefa, kura weenada preefch wiseem un stahw ahrpus politikas. Ja grib baiditees no treschâ elementa, tad baidas no isglihtoteem zilwekeem. Leelafâ data no wineem ir garidsneeku behrni. Garidsneekem dota teefiba nahkt us domi, bet winu behrneem negrib laut kluht par teefnescheem. Te naw wairs logikas, bet muischneezibas privilegiju fajuhtas atawifms. Runatajs aistahw isglihtibas zensu.

Teefleetu ministrs: 19. panta nofihme jau peeteekofchi noskaidrota. Szajfchu tikai to, ka zil tablu kahdas eestahdes darbiba atkariga no zilwekeem, kuri tajâ ispilda galweno lomun un weizina tās mehrkus, tik tablu ari meerteesu eestahdes nahkotne atkarajas no laudim, kuri tajâ darbofees. Teefleetu reformu komifija paredsejuse meerteesnescheem bes juridifkas ari zitu augstaku isglihtibu. Bet teefnesim daudf gadijumos nahkas eewehrot likumu wispahrejo nofihmi. Scho prašjumu war ispidit tikai juridifki isglihtota persona, tapehz ministrs nepeekriht tahdu teefneschu iswehleschanai, kureem naw juridifkas isglihtibas. Tablak ministrs aisrahda, ka ne waldibas likumprojekts, tapat ari ne teefleetu komifija, prašdami mantas zensa eewehroschanu, naw luhfojuschees, ka runataji isteizās, no schkiru stahwofka. Zenss wajadfigs tapehz, lai faistitu teefneft ar weetejeem eedfihwotajeem. Behz kahda pasihstama jurista domam, meerteesu instituts ir tikai weena paschwaldibas nosare, kas dibinata us mantas zensa pamata. Weidsot ministrs usaizina domi, atmest jautajumu par schkiru interesem, kahds nemas naw atrodams schai likumprojekta. Teefu ustawu fastahditaji ir gribejuschi tikai meeru. Domasim par to, ka lai nahkamam meerteesu institutam nodroschinatu tahdu teefneschu fastahwu, kas stingri ispiditu likumu un wina wispahrejo jehdseenu. (Labee applaudē.)

Moditfchewš, atbilbedams ministram, kuresch bija winam pahrmētis nepareisu 1864. g. ustawu istulkojumu, jo schee ustawi prasot mantas zensu, aisrahda, ka jaeewehro ne ustawu forma, bet winu gars, bet likumprojekta esot redsama atfazifchanas no 1864. g. ustawu gara. Mantas zenss teef eewests tai noluhfâ, lai no zitam eedfihwotaju schkiram newaretu iswehlet kulturefus laudis. Weigās runatajs luhds domi, peerahdit, ka wina negrib statitees us scho leetu no schkiru privilegiju stahwofka, bet gan no tahda stahwofka, kas dod wiseem weenadas teefibas. (Kreifee applaudē.)

Referents Schubinffkis aisrahda, ka pret mantas zensu usstahjuschees tee, kuri eerauga feschdesmito gadu ustawos swehtu grahmatu, kuri tagad peeleeft wifus spehkus, lai ahrditu ustawu galweno pamatu: mantas zensu. No wiseem pahrlabojumeem un papildinajumeem par wairaf eewehrojameem un peenemameem referents atrod tikai Dpotfchimina pahrlabojumu par wispahreja zensa eeweschanu gubernu zensa weetâ, un knasa Gotizina pahrlabojumu, ka ar $\frac{3}{4}$ balsu wairakumu war eewehlet par teefnescheem tahdas personas ar augstaku isglihtibu, kuram naw noteikta mantas zensa. (Bentrs applaudē.)

Lwows I. atrod teefleetu ministra prahtojumus par pahraf abstrakteem. Anglijâ peemehram wifa weetejās teefas kahrtiba dibinata

us mantas zensa, tatschu schahdu apstahktu peemehroschana Kreewijas dshimē neistur kritikas. Ari eezelschanas un iswehleschanas kahrtibas saweenoschana nedos meerteesu justizijai noteiktu weidu un nowedis pee behdigam sekam. Weigās orators issakas pret komifijas preefchâ liktam kwalifzetam wehleschanam. Markows II., atbilbedams Pokrowskim II., kuresch isteizees, itkâ Kurffkas muischneeziba weetejās teefas reorganizajâ gribejuse isdabut preefch sewis kahdas privilegijas, aisrahda, ka Kurffkas muischneeki, kas sehdu us labajo sokeem, esot balsojuschi par pagasta teefas peepatureschanu, kamehr sozjaldemokrati peekrituschi winas isnihzinaschanai. (Labee applaudē.)

Petroffkis atrod, ka mantas zenss nebuht nenodroschana teefas neattaribu un proponē likt mantas zensa weetâ isglihtibas zensu. Pasludina pahtraukumu lihds plft. 8 $\frac{1}{2}$ watarâ.

Wakara sehdi wada Somjakows. Petroffkis, turpinadams sawu runu, faka, ka personas ar wideju isglihtibu, kas 3 gadus nokalpojuschas semstwas preefchneeku amatâ, naw peeteekofchi sagatawotas, lai tās waretu iswehlet par meerteesnescheem. Wolkonffkis I., nepastahwedams us isglihtibas zensu, aisrahda, ka diploms beeschi itkâ wilto kahrtas stahwofki, kamehr mantas zenss preefch teefnescha tahdâ walsti, kur pilsonu atteezibas nosaka ihpafschuma prinzipis, wajadfigs un newis schkiru intereschu dehkt, bet tapehz, ka faista meerteesneft ar weetejo apgabalun sakriht ar sabeedribas wispahrejo teefifko apfianu.

Guffkins ir pret mantas zensu, tās metot ehnu us wifu likumprojektu. Sefremows faka, ka progrestu grupa pilnigi nolceedf mantas zensu un meerteesneschu iswehleschanâ dod pilnigi preefchrofu personam ar augstaku juridifku isglihtibu, jo tikai tahdas war juridifki pareifi saprast un isschirt weetejās wajadfibas. Beresowffkis II. leef preefchâ paseminat mantas zensu, jo tee, kas ispilda leela zensa prašjumus, ne itreis stahw zeeschâ sakarâ ar weetejo apgabalun, kamehr pee masaka zensa tās buhtu zitadi. Timofchkins aisrahda, ka ar pagasta teefas isnihzinaschanu un apspreeschamâ projekta peenemschanu semneeki teekot pilnigi sawās teefibās aprobeschoti. Buzkis neatrod par pareisu, ka zensa finâ juridifki isglihtotam personam dod privilegijas. Lai nowehrstu fitiwus zenss, runatajs leef preefchâ, eewest projekta prašjumu, ka wajadfigs ne weenkahrschi semes, bet derigas semes ihpafschums.

Beloufows faka, ka mantas zensa aistahweschana no labajo puses nebuht nenahkt par labu semneeku interesem, par kuru aistahweschanu labajee sakas ruhpejamees. Motowilows aisrahda, ka mantas zenss koti swarigs pareisas teefas spreeschanas nodroschinaschanas finâ un karsti pretojas teem, kas usbruhkt muischneezibai, itkâ tai likumprojekts dotu kahdu preefchrozibu pee eewehleschanas meerteesneschos un aistahw komifijas likumprojektu. Tschernofwitows faka, ka jau komifijâ no kreifās un pa datai no labās atskanejuschas balffs, ka newajag mantas zensa projektu apluhkot no schkiru stahwofka. Semes zenu pazelschanas dehkt mantas zenss aprobeschos to kauschu flaitu, kurus war eewehlet meerteesneschos. Behz runataja

domam tikai personas ar augstaku juridisku isglibtibu atswabinamas no mantas zensa prasjumeem. Personiga leeta G u k l i n s runa pret T i m o s c h i n u.

Mahfoschās sehdes waisis dome dshwi pahspreesch un debatē par **weeteiās teefas reformas projektu.** Tschernofwitows un Schtschepkins 25. janwara sehde atbalsta kadetu preekschlikumu, ka teefnescheem jabuht ar augstaku juridisku isglibtibu un bes mantas zensa. Mjagkijis norahda us to, ka ar projektu semneeki teef isflehgti no peedalischanas pee meerteefneschu wehleschanas. Semneekus isflehdjot, pee wehleschanam newar peedalitees Kreewijas eedshwotaju majoritate. Tur naw wajadsiigi nekahdi garee peerahdijumi; jo kahdus peerahdijumus teem war dot, kas semneekus ar sawu istureschanos pa pusei lihds nahwei peekawuschi. Preekschsehdetajis (knas Wolkonstis) luhds buht usmanigakam isteizeenos un runat par projektu. Kusnezows fauz no weetas: „Winsch runa par leetu!“ Preekschsehdetajis fauz Kusnezowu pee kahrtibas. Beigās Mjagkijis issatas par isglibtibas un pret mantas zensu. Wischnewskis issatas par labu semeš zensam, bet tikai par ta pamasinachanu. Utteezotees us isglibtibas zensu, runatajs doma, ka diploms negarantē par eewehlamā morali. Preekschsehdetajis pasino debates par isbeigtām.

Referents Schubinškis ihst atstahsta debates un norahda us to, ka no wiseem pee 19. panta taishteem pahrlabojumeem eeskata par peenemameem tikai diwus: Dpotschinina — par to, ka gubernas zensa weeta noleekams wispahrejs zenss, un oktobristu — ka semstwas sapulse ar 3/4 balsim war eewehlet par meerteefnescheem personas ar augstaku isglibtibu bes mantas zensa. Sasonowitschs isskaidro labo wahrda, ka tee ka pagasta teefas peekriteji balsos pret 19. p. un oktobristu pahrlabojumeem, lai peerahditu, ka projekts absoluti nefaстан ar kreewu dshwi.

Teef balsots par 19. panta pahrlabojumeem un papildinajumeem. Weenu datu pahrlabojumu eefneedseji nem atpakat. Leela dafa teef atraidita. Balsjot par trescho punktu, kura paredsets obligatorisks mantas zenss, schis punkts teef pilnigi atraidits ar oposizijas un galejo labo 164 balsim pret oktobristu un nazionalistu 128 balsim.

Pehz pauses Schubinškis paskaidro, ka pehz balsfoschanas isnahkuma kriht nost 19. p. 1. un 2. peeshime. Darba grupas, kadetu un progresistu eefneegtee pahrlabojumi pee 19. p. teef atraiditi. 20. pants pehz balsfoschanas isnahkuma par 19. p. kriht nost. 21. pants nosaka, kahdas personas newar wehlet par meerteefnescheem. Rowakentko I. eefneeds papildinajumu, ka par meerteefnescheem newar ari schihdus wehlet. Trihs deputati eefneeds preekschlikumu us kahrtibas ruffa 121. panta pamata atlitt Rowakentko pahrlabojuma apspreeschšanu. Rowakentko ir pret to. Winam peekriht Markows II.

Schkandals un Markowa isflehgšana us 15 sehdem. Markows II. faka: „Weltigi mani lungi, juhs gribeet tikt waka no schihdu jautajuma. Tas naw domes zeenigi. Pahrlabojums rahda tikai kreewu tautas domas par schihdeem. Bet juhs baidatees no schi jautajuma, jo juhs efeit atkarigi no schis parasitu sugas.“ Preekschsehdetajis pahtrauz Markowu. Tas paskaidro, ka winsch naw greesees pee wifas domes, bet greesees tikai pret dascheem domes lozelkeem. Preekschsehdetajis atgahdina runatajam, ka instrukzija neatkauj greestees pret atsewischkeem domneekteem un eeteiz winam eepasihstees tuwat ar instrukziju. Markows: Es instrukziju nemas nelasischu zaui, jo ta ir nelikumiga. (Trotschnaina peekrischana pa labi.) Preekschsehdetajis: „Domes lozekli Markow, es atrodu, ka juhsu isteizeeni ir neweeta un isseetoju us instrukzijas pamata man dotas

teefbas, nembams jums wahrdu.“ Tribini atstahjot Markows peeshime: „Es juhs gratuleju, mani lungi, ar juhsu schihdeem draudsiigu preekschsehdetaju.“ Preekschsehdetajis leef preekscha isflehgt Markowu us 15 sehdem. Markows kahpi us tribines, greeschas pret deputateem un nosauz tos par schihdu putas strehbejeem. (Wispahrejs trofsnis. Sauzeeni: „Nost! Uhra!“) Us domes lehmumu Markows II. teef isflehgts us 15 sehdem. Sahli atstahjot, Markows fauz: „Es preezajos, ka waru no jums, schihdu putas strehbejeem, us 15 sehdem schkirtees.“ (Trofsnis pa kreisi.)

Teef peenemts 30 deputatu preekschlikums atraidit Rowakentko pahrlabojuma apspreeschšanu.

Sehdes wadibu usnemas Homjakows.

Referents Schubinškis pasino, ka pee 21. p. eefneegts wehl weens darba grupas pahrlabojums, kas runa par to, ka par meerteefnescheem newar wehlet personas, kam teefa peespreduse kahdu smagatu sodu, isnemot tos, kas soditi par politiskam, religijskam un literariskam leetam. Tamlihdfigus pahrlabojumus eefneeguschi ari kadeti un progresisti. Pehz referenta domam, kadetu pahrlabojuma smaguma punkts ir tas, ka personas, kas noteefatas ar zettumu, tomehr dabu teefbas buht par meerteefnescheem. Tahdi pahrlabojumi naw peenehmami. Teefleetu ministra beedrs Berewkins kategoriski issatas pret eefneegteem pahrlabojumeem. Beloufows sozialdemokratu wahrda issatas par pahrunajama panta stribposchānu, norahdidams, ka tauta pate neewehles ne no seeguschos intendantu, ne zitu, kas netikumigi usweedees. Bet atteezotees us personam, kuras isflehgts no muischneeku kahrtas, tad pehz runataja domam, tagad teef isflehgti tikai tee, kas zihna pret tautas teefbam nostahjuschees augstak par sawam schkiras interesem, bet neteef isflehgti, kas istehre muischneeku aishildneezibas un zitas naudas.

Samislowskis nosauz scha panta peenemschānu par noseegumu pret tautas frdsapsinu, jo pehz ta par meerteefnescheem war buht ari schihdi, kureem tahda sinā, ka sapulzes preekschsehdetaja weetas ispilditajam, mahzitaja neeraschanas gadijuma, buhschot dota teefba noswehriinat pareistizigu leezineeku, leekot preekscha nobutschot kustu. (Applausi pa labi.) — Timofschkins atgahdina, ka, ja dome peenemschot apspreeschamo pantu, tad ar kadetu un schihdu wadonu balsim semstwas iswehleschot... Preekschsehdetajis pahtrauz runataju, luhgdams neleekot apwainojoschus isteizeenus. (Balsis no labas: „Kahds tur apwainojums.“) Preekschsehdetajis: „Wif, kuri schi atroda, ispilda sawus peenahkumus Keisara Majestates uderuma un neweens nedrihst tikt apwainots. (Applausi no kreisas.) Timofschkins isskaidro, ka likuma projekts komisijas rewisija nedoschot Kreewijai labu teesu, bet gan tahdu teesu, kura nospeedischot kreewu eedshwotajus. (Applausi pa labi.) Adschemows un Tschernofwitows ustur spehta kadetu pahrlabojumu. Friedmans apwaino Samislowsku falsifikazija, jo bij. profurora beedram newarot buht nesinams, ka neweenam preekschsehdetajam neefot teefba noswehriinat pareistizigus leezineekus. Preekschsehdetajis luhds neaisstahrt scha jautajuma. Friedmans no tribines nokahpdams paskaidro, ka pareistizigus leezineekus war noswehriinat tikai pareistizigo mahzitaji. Ljachnizkis ustur darba grupas pahrlabojumu. Dpotschinins eefneeds jaunū pahrlabojumu Nobalsojot wif pahrlabojumi teef atraiditi. 21. pants teef peenemts komisijas redatzija. 22. pantu, kura noteikts, ka basnijas kalpotaji newar eenemt ne goda, ne eezirtu, ne ari papildu meerteefneschu amatus, preeferis Sanderko luhds ismest, ka tahdu, tufsch aprobesho

garidsneezibas teešbas, winaš autoritatei par kaunu, paškadrodams, ka praktiškā jau garidsneeziba fawas teešbas neišleotšot. Timoškins peefriht preesterim Sanderlam. Referents Schubinskis, pamatodamees uš Petera Leelā wahrdeem: „Muhls, nejauzees sweešhās darischanās,“ iškafas par šcha panta peenemšchanu. Nobalfojot pants teef peenemts komiſijas redakzijā. Pee 23. panta, par goda, eezirknu un papildu meerteefneſchu eewehleſchanu uš trim gadeem, eefneegti papildinajumi no walšts domes lojekteem: Skoropadſka, Grimma, knaša Teniſchewa un Tomaschewiſcha. Skoropadſkis, ušturedams ſpehkā ſawu pahrlabojuumu, atrod, ka labai teefai jabuht nepahymainamai, pee kam, ašaudamees uš jurista Engelmanā autoritati, wiſch ſaka, ka teeſneſcha neatkaribu nodroſhina weenigi taš, ja wiſch teef iſwehletš uš nenofajitu laiku. Tomaschewiſchs un Wiſchneewflis iškafas par teeſneſchu iſwehleſchanu uš peezeem gadeem.

Balfoſchanas rezultats walšts domē par teeſneſchu mantas zenſu, kā galwas pilſehtas laikrakſti ſino, ſajetot daudš runas walšts domes kuluaros. Gutſchelowš apwaino kadetus par poliſiſeſchanu, par kerſchanos pee wiſadeem lihdsjekteem, lai ašumirli ušwaretu. Mantas zenſa zauri iſgahſchana, pehz wina domam, ir wiſa projekta zauri iſgahſchana. Bet kadeti ſaka, ka oktobriſti paſchi ir pee wiſa wainigi. Wini buhtu warejuſchi atraſt opoſizijai peenemamu kompromiſu, tomehr wini ſarunajās wairak ar waldbibu nekā ar domes frakzijam. Mikulowš ir druhms Wiſch ſaka: „Par labo jauno taktitu naw ko preezatees.“ Krupenſkis uſſwer, ka domes ſtahwoflis pee wahja zentra ir toti ſmagš. Nazionaliſtu lideris Walafchows iškafas: „Eš ſchās deenas ſehdi eefſtatu par ſlimibas ſimptomu, jo newar ar weenu wairakumu ſtrahdat pirmsdeen, un ar otru — otrdeen.“ Munats teef daudš ari par ſchandalu ar Markowu II. Dpoſizija atſiht, ka Wolkonſkis kā preeſchſehdetajs labi iſturejees, bet Homjakows atfal peerahdijis, ka labee war nolikt ſchandalā taiſſchānu uš tām ſehdem, turaš wiſch wada.

Baltijas Laukfaimneeku Beedriba (Walmeeerā) ſahluſe iſdot jaunu laukfaimneezibas laikrakſtu ſem noſautuma „Seme“. Jaunā laikrakſta redaktors ir roſigais tautas darbineeks Hermans Enſelinsch. Laikrakſts ir weenu drukas loſſni leelš. — „Jaunai plaſchakai laukfaimneeku organiſacijai, Baltijas Laukfaimneeku Beedribai nodibinotees,“ iškafas „Seme“, „radās domas iſdot jaunu lehtu arodneezifku laikrakſtu, ſneegt to ſaweem ap turwis 1000 beedreem par welti un luhkot eekarot pamafam jaunās, war teikt neiſmantotas, laſitaju aprindās. „Seme“, — wiſpirmā kahrtā Baltijas Laukfaimneeku Beedribas organs, domu iſteizejs un weenotajs ſtarp beedribu un tās beedreem un lihds ar to pehz eefpehjas arodneezifko ſinaſchanu iſplaitajš, muhſu plaukſtoſchās kopdarbības weizinatajš.

„Seme“ paſneegš rakſtus par laukfaimneezibu un winaš daſchadām noſarem, pehz eefpehjas ihſā, ſaprotamā weidā ne katreifejam gada laikam peemehrotuš. — Mehfloſchanas jautajumam taps allach peegreesta leela eewehriba; ſumaš, turaš iſdodam par mahſfligeem mehſleem ar katru gadu peeaug un mehfloſchanas ſinā walda daudš kahrt wehl leela neſkaidriba. Iſheem rakſteem par mehfloſchanu un daſchadeem iſmehginajumeem „Seme“ buhš katreijš telpas. Uſplaukſtoſchaj purwu un pſawu uſlaboſchanai „Seme“ ſetos ar uſmanibu, jo purwu un pſawu iſtopſchana pazek neween lopkopibu, bet wiſpahr laukfaimneezibu. — Gluſchi itkā peemirſta laukfaimneezibas noſare ir meſchtopiba. „Seme“ raudſis eeroſinat laſitajus uš meſcha kopſchanu, tur ta ween eefpehjana un

eeneſiga. Darba ſpehka truhkums top arween ſahpigal ſajubtams. „Seme“ nahſtees beeſchi ween runat par laukfaimneezibas maſchinam un par lihdsjekteem, kā ſaiſtit darba ſpehtu. — Nowahrta ir muhſu putnkopiba, kaš ſem opſtahjekteem war buht toti eeneſiga. „Seme“ nahš ar padomu un aiſrahdijsmeem.

Tā ka muhſu ſweeſtneekem, ſeerneekem un ari peena raſchotajeem naw wehl paſcheem ſawa laikrakſta, tad „Seme“ ſneegš katrā numurā ſewiſchku nodatu „Peenš, ſweeſtš, ſeers.“ Šchaj nodatā buhš rakſti, tureem ſakars ar peena raſchofchanu, ſweeſta un ſeera taiſſchānu. Tahdā kahrtā „Seme“ grib palihdsjet muhſu peenſaimneekem, ſweeſtneekem un ſeerneekem tikt pee bagatigām ſinaſchanam, kaš palihdsjetu wineem pawairot winu eenehmunuš un peknu. Plaſchu lihdsdalibu ſchajā nodatā ir apſolijis paſiſtamais „Geneſigas peenſaimneezibas“ ſarakſtjajs K. Umanis; kā ſinams K. U. jau tagad wairak gadu dſihwo Seemel-Amertiā, buhdams wiſu laiku zeeſchā ſakarā ar peenſaimneezibu un ir eepaſinees ar tureenes praktiku un ſinatneeku nowehrojumeem un iſmehginajumeem. Naw ko ſchaubitees, ka K. U. rakſti atneſis daudš labuma muhſu peena raſchotajeem un pahſtrahdatajeem.

Weenš no muhſu labklahjības un iſglihtības weizinatajeem ir kopdarbiba. Buhdama kopdarbības augliš, „Seme“ buhš dedſiga kopdarbības idejas un kuſtibas weizinataja un iſplaitataja; tās dewiſe buhš allach: „Weenibā ir ſpehks.“ Sewiſchš peelikums „Kopdarbiba“ ir paredsets un iſnahš ar nahſamu pušgadu.

„Seme“ ſneegš ſinaš par turguſ ſtahwofli, jik taš nu eefpehjamš pušmehneſcha laikrakſtam.

„Seme“ kā Baltijas Laukfaimneeku Beedribas laikrakſts, ſinos arween par ſehis beedribas darbibu un paſahſtumeem; winā atſpoguloſees beedribas dſihwe.

„Seme“ iſnahš diwreiſ mehneſi. Parakſtiſchanās maſā 1 rbf 25 kap. gadā, 65 kap. pušgadā ar peefuhtifchanu. Baltijas Laukfaimneeku Beedribas beedreem „Semi“ peefuhtis par welti. Parakſtit war „Semi“ waj nu teefchi zaur eſlpediziju Walmeeerā, jeb zaur laukfaimneezibas beedribam un grahmatu weikaleem.“

Tā jaunais laikrakſts ſolas ſtrahdat. Pirmā numurā eeweetori rakſti par **Kopmoderneezibas noſihmi**, par **daſchadu mahſfligu mehſlu blaſuš eefpaidu**, par **ſweeſta taiſſchānu ſemā** (agron. K. Umana), par **pareiſu un neparaiſu mehſlu iſlektoschānu** (S. G.), par to, **waj towaſa milti jeb ſuperfoſſats dodami plawam**, par **wiſtu ehdināſchānu ſemā**, par **kartupeſu eefpaidu uš peenu un peena produktem** u. t. t. — Rakſti, kā zeen. laſitaji jau warēs noſfahrſt, eewehrojot laikrakſta maſo formatu, ir ihſi, bet tee ir praktiškām wajadſibam peemehroti un ſaprotami. Ja ſalihdsſinam jauno laukfaimneezibas laikrakſtu ar jau paſtahwoſcheem „Baltijas Laukfaimneeku“ (agron. Zelmina redigeto) un it ihpaſchi ar muhſu leelako laukfaimneezibas laikrakſtu „Semtopi“ (agron. J. Berga redigeto), tad leeluma ſinā nu gan wiſch ar nule peemineteem, it ihpaſchi ar „Semtopi“, konkuret newar, bet ſawu rakſtu praktiškuma, kodoliguma un ſkaidruma ſinā muhſu jaunā laukfaimneezibas laikrakſta „Semes“ pirmis numurs abus paſtahwoſchos, ihpaſchi „Laukfaimneeku“, kuſch par daudš un pee tam wehl wahji teoriſe un pawiſam maſ ſneeds praktiškus rakſtus, ſt i p r i p a h r ſ p e h j. Labas ſelmeš!

Zelgawa. Neglihts rakſts „Miſchſkij Weſnikā“. „Miſchſt. Weſnika“ laudis ſahk ſawu kompaniju pret mahtes walodu ſtolās iſweſt praktikā. Tā min. awiſe ſchajās deenās eeweetots garaš ušbrukuma rakſts Zelgawas Laukfaimneeku Ekonomiſkās ſabeedribas

progimnācijai, turas programa, tā finams, ir ar peenahzigu atkautu paplošcināta tahdā sīnā, tā sīchi skola kopā ar dibināmeem augstakeem laulfaimneezibas papildu turseem ufstatama pateesībā par laulfaimneezibas skolu un par tahdu ari ar pilnigu teesību skaitas pee publikas, laulfaimneekem, skolneekem un to wezakeem. „Rischf. Westn.“ nesin pret scho skolu it neko kaunu teikt, tā ween to, tā tani (sinams, ar wajadstigo atkautu) mahzibas pasneed latweeschu walodā. Un tas apstahllis schis „ihsto“ kreewu lapas azis ir tīf leels noseegums, tā wina nolamā tamdeht ween scho skolu par „neihru“ pasahkumu un raksta beigās, pehz fawa paratuma, eeweeto aifrahbijumu, lamdeht peenahziga „natshakstwo“ negreesch uš to fawu wehribu? — Japeefihmē wehl reis pee sīchi neglihta raksta, tā skola tatschu darbojas uš apstiprinatas programas pamata un sem tautskolu inspektora, direktora un turatora ušraudzibas, kuri wisi ir skolu apmeklejuschi un rewidejuschi.

„S. D. L.“

Zelgawas Latweeschu Beedribas jauno beedribas namu swinigi atkrahja swehtdeen, 31. janwari ar swehtu aktu, goda meelastu, konzertu un balli. Jaunā beedribas mahja ir stalta ehla, turas buhwe jau lihds schim ismaksajuse ap 130,000 rublu un kad wisa eekschēja isbuhwe, tā skatuwees pilniga eerihkoschana u. t. t. buhschot pabeigta, tad jaunais beedribas nams maksaschot pee 200,000 rubteem. Ufstatot jauno beedribas namu un eewehrojot puhles, ko tā zelschana prašjuse, no firds ja-preezajas par tahdeem panahkumeem. Weenibā ir spehts. Weenoteem spehteem isdaramas leelas leetas, bet nesaderiba nereti isahrida to pamatus. Zelgawas Latweeschu Beedribai, ja tā grib buht ihsta, wisu tautas schkiru beedriba un ne tikai ween mantigako schkiru beedriba, ari fewi jaapweeno un jakopo wisas tautas schkiras. Ar dšitu noscheloschānu tapehz jakonstatē fakts, tā Zelgawas Latweeschu Beedribas tagabejā preefshneeziba, kura ušzehluse scho stalto namu, deemschehl uš beedribas atkrahschanas swehtkeem naw eeluhguse muhsu progresiwako laitrahstu, tā peem. „Jaunās Deenas Lapas“ un zitu preefshstahwu. Tā Beedribas preefshneeziba jau tuhlin sahkmā isfehjuse nesaderibas fehllu, jeb waj ta ar to ir gribejuse rahdit, tā wina naw wisu schkiru, bet tikai mantigako schkiru beedriba? Schehl, tā labs pasahkums tā tuhlin paschā sahkmā teel sagistets ar nesaderibas un eenaida gisti. Ko lihds runu jauke wahrdi par weenoschānos, satizibu, saderibu, weenprahtibu u. t. t., ja teem neseko darbi waj pat, ja ar darbeem weenprahtibu ahrdam un sehjam mihslestibas weetā eenaidu.

Dobeles aprinka dseedaschanas swehtkus, tā preludiju wafarā sarihstojameem wispahrejem dseedaschanas swehtkeem, sarihstos 14. februari Zelgawā.

Rigas Literatu un Mahkslineeku Beedriba 29. janwari notureja sehdi. Wispirms konstateja to, tā kongresa safaulschanas komishjā no preses puses eewehleti (bes teem 5 lojekkeem, kas eewehleti jau no pirmā kongresa), no kreewu preses puses red. Wisozkis (Rigā) balstis bij lihdsigi dalijuschās, ischschihra lose), no latweeschu preses puses ar balsu wairakumu sw. adw. A. Bergs (Rigā) no igānu preses puses — Tennysons (Terbatā) un no wahzu preses puses — Mikwizs (Remelē). Pahrrunajot laitu, kad buhtu safauzams otrais schurnalisti kongress, par tahdu atfina 25. un 26. maju teloschā gadā: weenta — Rigā. Pahrrunajot kongresa programu, no kreewu puses atfina, tā waretu apmeerinātees ar programu tahdos paschos apmehos, tahda bija pirmam kongresam. No latweeschu puses norahdija, tā sīchi programa daschadā sīnā ufstatama par schauru, tā tani naw eetverti daschi swarigi jautajumi (peem. par preses tagadejo juridisko

stahwolli, kahds jautajums stahw zeeschā fakarā ar schurnalistikas un schurnalisti jautajumu), ar kureem otrā kongresa programa tā tad buhtu papildinama. Tā tā sīchi bija pirmā apspreeschānās sehde, tad programās jautajumu galigi wehl neischschihra. Leetas labā buhtu wehlams, tā latweeschu schurnalisti pehz eespehjas ar rakstu pasinotu fawas domas un wehleschānās par teem jautajumeem, kas apspreeschami otrā schurnalisti kongresā. Schis sīnās adresejamas waj nu kongresa safaulschanas komishjas redaktoram, Witwizkim („Rischf. Mist“ redatzijā, Rigā), waj literatu un Mahkslineeku Beedribai (Waknu eelā 6, ds. 6, Rigā). Sīnās peesuhstamas drihsumā, jo nahkamā sehde, kad ischschirs kongresa programu, nolikta uš 12. februari sch. g.

„Df. W.“

Jaunajā Rigas Teatri (Romanowa eelā Nr. 25) swehtdeen, 31. janwari israhdija Gees tragedijas „Fausta“ I. daku, kuru tīf geniali pahrtulkojis Rainis. Weesojās A. Duburs. Nams bija ispahrdots. Israhde noriteja labi. Trefschdeen, 3. februari wafarā atkahrstos „Faustu“. A. Dubura lgs atkal weesofees. Peektdeen, 5. februari buhs XXII. tautas israhde. Israhdis Gerharta Hauptmana „Elgu“ un pehz tam Andreja Upischa weenzehleena komediju „Nagana“.

Sawas sewas flepkawa. 5. septembrī Rigā Annasmuischas eelā 3 atrada ar nasi nodurtu Annu P. Ismekleschānā peerahdijees, tā flepkawibu isdarijis winas paschas wihs Jahnis P. Winsch ari atfines par wainigu un isteizees, tā minētā wafarā winsch ar seewu un diweem beedreem D. un L. kreetni dsehrušchi. Stipri peedsehrees winsch nolizees gultā un pamanijis, tā wina seewa un D. apguluschees otrā gultā. Tas sazehlis winā newaldamas dusmas un winsch, pakehris nasi, gribejis nolaut D., bet tas iswairijees un duhreeni februschi wina seewu.

Noteesats rakstneeks. Rigas apgabala teesa 26. janwari Balkā noteesaja bijuscho tautskolotaju, dsejneeku Linardu Laizenu par Dpes meestina uradnika Woita atbrunoschānu 1905. g. 13. dez. uš wisu fewischi teesibu saudeeschānu un 1½ gadu arestantu pahmahzischanas nodakā. Par Jaun-Roses pagasta namā 1905. g. turetām pretwaldibas runam Peterburgas teesu palata Rigā noteesaja Laizenu pag. gadā uš 1 gadu zeetofni.

„S. D. L.“

Peterburgā, 31. janw. Diwla hrteja paschflepkawiba. 30. janwari meschā pee Meschu instituta diwi politehnikas studenti ar flidam skreedami atrabuschi diwus lihkus: jaunu zilweku studentu uniformā un staitu jaunawu. Lihki gulejuschi weens otram blatus, zetmalā. Winaus apflatot israhdijees, tā abi nosahlojuschees ar kahdam nahwes sahlem. Jaunawas kabatā atrasta sīhmite ar sefoshu faturu: „Isdshwojamees zil patihl. Peetiks. Ardeewu. Anna Dsche, Michails Gasabajans.“ Jauneklis bijis kalna instituta students; Anna Dsche, 23 gadus weza, grahamtweeschanas kursu klausttāja, esot no Rigas, kur dshwojot ari winas wezaki. Abi jauneschi bijuschi pahrtikuschi zilweki un dshwokli atstahjuschi jau 19. janwari, teikdamees brauzot uš Rigu. Lihki jau bija sahkuschi truhdet.

Ahrsemes.

Tuwajos austrumos zelas draudofchi mahloni. Keelwalstis gan mehgina ugungrehla isjelschānos aistawet, bet waj tas winām isdofees, wismas uš ilgāu laitu, wehl jautajums. Tā **Kretas** aissargu walstis (Kreewija, Anglija, Franzija un Italijs) eesneeguschas Kretas un greeku waldibam pasinojumu, kurā sakas, nezeest, ja Kreta suhtitu deputatus uš greeku tautas sapulzi. Turzija, luhl, gadi-

jumā, ja kreteefchi peedalitos pee greeku tautas fapulzes, draud ar faru. Ja, bet kā lai iščkir Kretas jautajumu, ja to tā tik arween atleek? Kamehr ween Kreta peederis pee Turzijas, kaut ari tikai wahrda pehz, meera nebuhs un karšč stary **Greekju** un **Turziju** arween draudes izzeltees. **Italijā** arween wairaf eefaknojas domas, ka Turzijai Kretas salu wajasetu pahrdot Greekijai. Leelwalstis tahdā gadijumā tad ari usnemtis garantiju, ka Turzija no Greekijas sawu peenahzigo datu dabūs. Schahdejadi iščkirt Kretas jautajumu nebuhtu flikti, tikai nu tā wolti tiktu apgruhtinatas Greekijas jau tā fliktās finanzes un Turzijai pee tam ari wehl tiktu dota gluschi nepelnita nauda, jo Kreta taf fattisti peeder pee Greekijas un ja Kretas formala peeweenofchana pee Greekijas nowilzinata lihds ņchim, tur apstahkti tahdai peeweenofchanai neisdeewigi, tad pee ta ihsti wainigas paščas leelwalstis, kuras alasch un alasch kautrejuščas ar Kretas peeweenofchanu, lai gan isdeewigu gadijumu naw truhzis. — Turzijā pateefibā wehl ruhgt wiščas malās. Bandu karšč Makedonijā atkal sahtas, Arabija, Armenija, Libanona apgabals tihšo pehz patstahwibas. Albanija ari naw nomeerinata. Lai nowehrstu usmanibu no walstis eefcheenes, tad jaunturki labprah tagad gribetu ismeħginat sawu laimi uš ahreen — ar Greekiju waj Bulgariju. Bet tur eefcheenē ruhgt, tur ahrejs karšč pa laikam bihstams eņperiments. Jaunturki to, leekas, aismirņuņchi. — **Franziā**, kā ahresemju awiņes ņino, ņlimibas pehz eņot nodomajis atkahptees tagadejais republikas preņidents Faljers. Par wina pehz nahzeju, ja tas atkahptos, stary zitu ari min bijuņcho ministru preeņchneeku Klemansō. — **Raņtneeks** Bjōrnņons Bjōrnņjēns, turņch, kā awiņes ņinoja, naw wis nomiris, bet pehz pehdejām ņinam tas atkal pat atlabis. **Anglijā** awiņes parego Aņkwita ministrijas drihsu galu. Iņželuņes eņot domu starypiba stary ireem un liberalo ministriju un bej ireem ministrijai naw balņu wairakuma, ja unionisti, kā sagaidams, balņotu pret ministriju un raudņitu to gabņt. **Wahzija** jaunajam ministru preeņchneekam Betmanim Holwegam naw laimes. Neweena partija, isnemat konņerwativos, naw meerā ar ta Pruiņijas wehleschanas ņikuma projektu. Kunā jau par walstis kanzlera atkahpņchanos. Wahzu joku lapas kanzleru ņihmē ar melnu ehrgli uš ta galwas, turņch tam knahbā azis un stahņta, ka ņchis eņot wina — kanzlera ņahums no beigam. Betmans-Holwegis uš jaunū gadu bija dabujis melnā ehrgla ordeni. — **Pateefibā** wahzu walstiskanzlera stahwollis ņipri fatrizinats.

Alņchirā, 12. febr. (30. janwar). Ar rewolwera ņchahweeneem uš eelas nogalinats Boliwijas konņuls.

Schiwiņiā, 12. febr. (30. janw.). Senā uhdens no jauna zekas. Peekraņtes eelas pahrupludņuņas.

Parisē, 12. febr. (30. janw.). Pehdejās 24 ņtundās uhdens Senas upē atkal zehlees pār 22 ņantimetreem. Domehr uhdens stahw wehl par 3 metri 28 ņantimetreem ņemat nekā wehl nesen pehdejos pluhdoš.

Parisē, 13. febr. (31. janw.). „Hawas“ ņino iņ Atenam, ka militarliga uņaizinajuņe wiņuņ ofiņeerus nodotees uš preeņchu weenigi deenasta darbeem, un nepeedalitees wairs politikaņos ņrihdoš.

Tanņchērā, 13. febr. (31. janw.). No droņcha awota peenahkuņe wehņis, ka paņihņtamais kabitu laupitaju zilņchu wirņaitis Raiņulis, kura wara kahdreis bija til leela, ka agrakajam Marotas sultanam Abdulam Aņņam wajasēja wina pat eezelt un apņtprinat par gubernatoru, tagad uš jaunā sultana Mulaja Haņida pawehli tizis nogiņtēs.

Marņelā, 13. febr. (31. janw.). 10. februarī plņst. 9 wakarā pee Balearu ņalam aischahja bojā frantschu twaitonis, turņch gahja no Marņelas uš Alņchiru. Stipra wehtra uņņweeda twaitoni uš ņlittim un to ņadauņija.

Uš twaitona bija 87 paņaņcheeri un 47 kuga kaubis Stahņta, ka isglahbuschees tikai diwi.

Songkongā, 12. febr. (30. janw.). Kantonā trihs bataljoni ņineeņchu kara ņpehka eefahka ņawā starpā zihnu. Iņpostita polizijas eezirkna walde. 200 ņaldati aischeguschi. Wahzu leelgabalū laiwa isgahja no Iņņinda, lai aischargatu wahzu intereņes.

Muhņu bildes.

No Parisēs nahņ ņinas, ka uhdens, turņch jau bija eefahzjis kriņt, Senas upē atkal zekas. Saudejumi, kahdus pluhdi padarijuņchi, milņigi. Lai kurmehr palihdsētu zee-tuņcheem, tad frantschu tautas weetneeku nams atwehlejis truhkuma zeetejeem 20 milj. franku (apm. 8 mij. rubl.), bet ta ir tikai pilite poņta juhrā. Wiņas kreewu awiņes ņahkuņas peenemt labprahtigas dahwanas preeņch zeetuņcheem. Saudejumi ir wehl tihri nepahredsami. Winaus rehņina uš 5—10 miljardeem, t. i. 5000—10000 miljoneem franku (apm. 2000—4000 miljoni rublu). Kad Biņmarks pehz 1870./71. gadu kara Franziijai uņlita maksat 5 miljardi franku leelu kara atlihdsibu, tad tas domaja, ka ar to Franziju uš ilgeem laikem padara par ekonomiski nespehzigu. Un nu pluhdi Franziijai padara tikpat leelu ņahdi. Franziija tā tad zaur pluhdeem zeetuņe waj tikpat kā pa-gahjuņchā karā ar Wahziju. Paņneedsam atkal daņchus ņtatus no zeetuņchās Parisēs. „Eliņejas laukumis“ (Champ Elysée) ihsti naw laukumis, bet plata, diwām rindam kokeem apstahdita eela, Parisēs koņchakais un lepnakais bulwars, kas ir pahri par diwām werņtem garņch un iņsteepjas no Konfordijas laukuma un Eilerijas dahra lihds pat Bulonas meņchinam. Weenā galā, uš Bulonas meņchina puņņ tam lepni goda wahri (Arc de Triumpe), Napoleona I. zelti. Parisēs operas nams ir weena no wisņņaistakām buhwem paņaulē, kurai raduņchees daudņ pakaldarijumu. Wahzu reichstaga nams Berliņē peem. lihdsinas Parisēs operas namam. Parisēs operas nams tad gan ari ismaņņajis weņelus 46 milj. franku (ap 17 milj. rublu), t. buhtu peem. 85 reiš til daudņ, zif ismaņņas jaunais Jelgawas Latweeņchu beedribas nams, kad tas buhs pilnigi gataws. — Ottons Julijs Bierbaums, kura gimetni paņneedsam, eewehrojams wahzu dņejneeks, 25. janwarī (7. februarī) nomiris Dresdenē. Melaiņis dņimis 28. junijā 1865. g. Grünbergā (Schleņijā) un wehlat ņtudeja Ziričē, Leipzigi un Mūnchenē.

Grahmatu galds.

Redakzijai peefuhtitas ņchahdas jaunās grahmatas:

Puhkis. Jaunlaidu paņala. W. Papasjana. Riģā. P. Keirana apgahdibā. Maņā 10 kap.

Gars un dwehņele no Dr. J. Capadoņe. Leepajā, 1910. g. J. J. Oppedta grahmatu pahrdotawas apgahdibā. Suworowa eelā Nr. 11. Maņā 10 kap.

Apņtats iņ latweeņchu dņihwees. Latweeņchu Beedribas Sw. Peterburgā ņchurnals. ņchurnalu iņņuhta beedribas beedreem par wolti; nebeedreem pret ņuhtichanas iņdewumu atlihdņibu.

Walejas wehņtules.

N. K. — VI. Luhdsam Juhs greestees Juhsu leetā keeņchi pee eņņpedizijas waj pee tā s redakzijās, kurai Juhs koreņņondenzes eefuhtijat.

Br. — P. Keet. Pee labatās gribas newaram iņleetot.

Redaktors: Dr. philos. P. Salits.

Iņpaņchneeks un iņdewejs: Dr. phil. Arnolds Plates.